

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I, Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28-10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

PÁPAI SZÓZAT

Beszédet intézett a pápa a szentszéki új belga nagykövethoz abból az alkalomból, hogy az átnyújtotta megbízó levelét. Ez a beszéd azonban sokkal mélyebb jelentőségű, sokkal általánosabb érvényű, mint az ilyen fogadási alkalmakkor elhangzott szavak. A pápa ugyanis ezuttal az egész világhoz fordult, elsősorban pedig a hadviselő felekhez. Az Isten földi kormányzójának égi elhivatása mindenkor jogot ad arra, hogy buzdítson, felhívjon mérsékletre, irtalomra, jóságra és a világ minden népeire intézze figyelemztetéseit a pápai trónus pártatlan, eszményi magaslatából. Szent Péter hajója az egyetlen, világító bárka a szenvedélyek tengerén, amelyen most örvénylő robajjal csapnak össze a hullámok. Szent Péter utóda vezet már csak benűnket ebben a vak sötétségben, a hajnáltalan éjszakában. Az ágyuk dörgedelmes csatája közepette is a Szentanya virraszt, öröködő ében minden alkalmat megragad, hogy amennyiben módjában áll, se-nyében fáradozzék a háboru humanizálásán.

A pápa most emberséges hadviselésre inti a hadviselő ellenfeleket, kérve kéri őket, hogy ne bombázzanak nyílt városokat, ne alkalmazzanak mérges gázokat és bánjanak jól a hadifoglyokkal. Ugyanebből az alkalomból még azt a felhívást is intézi a világhoz, hogy új államok ne avatkozzanak bele a háboruba, maradjon az lehetőleg elszigetel-ten. Soha kívánatosabban, jobbkor nem jöhetett ez a felhívás, mint éppen most, ezekben a sorsdöntő napokban, mikor az egész európai kultúra és civi-lizáció fennmaradása forog kockán. És soha jobbkor mint most, mikor már megmerevedőben vannak az ellentétek, mikor már magasodnak a gyűlölet-ron-tok, mint a Maginot- és a Siegfried-vonalak. A küz-dő ellenfelektől már nem lehet tiszta megértést, ki-méletet várni. A fegyverek dőreje elnyomja a lel-kiességet elhaló, halk szavát. De a pápa, aki az ő küldetésének égi magaslatából csak az egyetemes szenvedést látja és az örök emberit, még a Kain és Abel párviadalában is, a pápa az ő fehér palást-jában még ma is erős arra, hogy tiltakozzék a fe-lesleges pusztítás és vérontás ellen.

Igaz, hogy a pápának nincsenek katonái, esa-patal. Még a négyszáz testőre is elhagyta és vissza-tért ezen megpróbáltatásokkal felt időkben kicsi al-pesi hazájába. De azért így is elég erős a Vatikán. Erősebb, mint a páncéltornyok, mint a halandó ke-zek készítette, minden erődök és védvárak. A Vati-kán az örök isteni törvényt őrzi és ott ragyog fö-lötte a megváltó Kereszt, amelynek eszméje uralko-dik eleveneken és holtakon, ott ragyog változatlan fényben, a vágató idők felett. Ezt a Keresztet tart-ja most a küzdő felek elé a pápa, amikor hozzájuk szól és inti őket, hogy ádáz csatákban is maradj-a nek meg keresztényeknek. Az irtalom parancsát tiszteletlül kell! Keresztény maradj meg — keresztény-nek, hirdeti a szózata. A dúló tatár vagy janicsár le-őldöshette vagy kizozhatta foglyait, de keresztény-lyet nem tehet soha és nem bombázhat nyílt vá-rost, falut, védtelen embereket.

Kérelem köntösbőben indul a szózat, de lénye-gében mélyesen jogosult követelés, mert az görk isteni parancsot tartalmazza. Az irtalmasság alap-törvényét, amelyet elvette, már nem vagyunk töb-bé keresztények, hanem barbárok, vadak. Reméljük, hogy minden gyűlölethullámokon keresztül is meg-találja a szivekhez, a lelkiismeretekhez utját ez az intés és foganatja lesz a pápai trónusról elhang-zó szavaknak. A pápa most ez cetára beszél, a leg-magasabb igazságot hirdeti, szavai abszolút jelentő-ségűek, amikor a keresztény elvek megtartására intve, tulajdonképpen az egyetemes keresztény kul-túra megmaradásáért száll harcba az ő irtalmas, világító szavaival.

Mussolini egy északi fővárosban összeülő békekonferenciát javasolt

A Szentatya csatlakezik a békeakcióhoz
Varsót külről a polgári lakosság

London kereskedelmi forgalma megbénult

Berlinből jelentik: A nemzeti szociálista párt vezető köréből származó értesülések szerint Olaszország új békeakciót kezdeményez és üzenetét közvetlenül a francia kormányhoz kívánja intézni azzal a felszólítással, hogy járuljon hozzá a béketárgyalások megindításához. Attolico berlini olasz nagykövet beszámolt Rómában a német fővárosban ez ügyben folytatott tárgyalásairól és hír szerint terjedelmes írott nyilatkozatot vitt magával, amely szabatosan határozza meg a német külpolitika célkitűzéseit és irányelveit. MacDONALD római angol nagykövet szombat óta minden nap tanácskozott Mussolini miniszterelnökkel és Ciano gróf külügyminiszterrel.

Francois Poncet római francia nagykövet pedig Párisba utazott, hogy tájékoztassa kormányát az olasz béketervekről.

Berlini katolikus körökben úgy vélik, hogy a Szentszék csatlakozni fog az olasz kormány békekezdeményezéséhez és lehetségesnek tartják, hogy a pápa egy francia bíborost fog kijelölni, hogy a béketárgyalások során a Vatikánt képviselje. A Szentatya azt fogja ajánlani, hogy

a hadviselő felek küldöttei üljenek össze valamely semleges állam fővárosában. Állítólag egyik skandináv állam fővárosára gondol a pápa.

A pápa beszéde a belga nagykövet kihallgatásán

Rómából jelentik: Vatikánvárosból jelentik: A pápa ma délelőtt ünnepélyes kihallgatáson fogadta az új szentszéki belga nagykövetet, aki hódolatát fejezte ki kormánya nevében a Szentatyának azokért a fáradozásokért, amelyeket a béke megmentése érdekében tett. A pápa kijelentette, hogy

minden eszközt felhasznál a béke megmentése érdekében és tovább is akarja folytatni erőfeszítéseit.

Legalább abban az irányban, hogy a bonyodalom ne terjedjen tovább és hogy a polgári lakos-ságot kímélik meg. A pápa ezután magánkihallgatáson fogadta a nagykövetet és hosszasan el-beszélgelt vele.

KELETI FRONT

Varsót kelet felől is körülzárták

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda.) A német véderő főparancsnoksága jelenti:

Dél-Lengyelországban a hadműveletek az utóbbi napokban a lengyelek részéről csak ke-vés ellenállásra találunk. Ravarusca és Tomaso-v táján csapataink elérték a Lemberg felé vezető utat. A radomi csata eredményeként 60.000 fog-lyot, köztük több tábornokot, ejtettünk, 143 ágyút és 38 harciócsit, valamint rengeteg lö-szert zsákmányoltunk. A Kutno körül bekerített lengyel hadosztályok elleni támadás tovább fo-lylik. A lengyel főváros körüli gyűrű tegnap ke-let felől is bezáródott. Modlínól keletre átlépték a Narev folyót, csapataink Modlin város kelet-ről is megközelítették. A német csapatok egy része, amelyek a siveleci országot mentén elő-nyomultak, nyugat és délnyugat irányában foly-

tatják előnyomulásukat. A 18-ik lengyel had-osztály törzskara Ostrov-Macovicakától északra letette a fegyvert. Itt a német csapatok 6000 hadifoglyot és 30 ágyút zsákmányoltak. Csa-pataink megközelítették Brest-Litovsk városát. A keletporoszországi csapatok szerdán elfogall-ták Ossoviec városát, amely az utolsó erődti-mény a lengyel fronton. A német légi haderő si-kerrel bombázta Varsó keleti részeit és a front mögött levő üszekítő utakat. Két ellenséges repülőgépet lőttünk.

A nyugati fronton az eddigieknél erősebb francia katonai egység előrenyomult német te-rületre Saarbrücken és Hornbach között. Ezek azonban még messzire vannak az erődtímenyi művektől. Előnyomulásukat a német aknamezők és a német elhárító útegek meghejtették.

Véres harcok Przemysl környékén

Lembergől jelentik (Rador): A Havas ügy-nökség jelenti: A Bugtól a Sanig terjedő arcvonalon az ellenségeskedés tizenharmadik napján a helyzet meglehetősen zavaros, aminek oka az, hogy a harcban álló ellenfelek 700 kilométeres fronton küzdenek. Egymást követik a támadások és ellen-támadások különböző pontoknál. Általában a front közepén és két szélén a Dnyeszter völgyébe benyo-muló hegyi gyalogság, amelyet gyors, motorizált egységek támogatnak, arra kényszerítette a lengye-leket, hogy

déli irányban még jobban meghosszabbítsák az arcvonalat.

Északkeleten a német csapatok átlépték a Narevet

és keleti irányban nyomulnak előre. Ez a hadsereg is páncélos egységekkel erősödött meg és Bialisz-tok-Brzaso vonalon a Bug felé tart. Az a tény, hogy ez a német seregrész ilyen nagy távolságra haltott Varsótól keletre,

komoly veszedelem jelent.

Hír szerint a Bug folyót még sohasem tudták a németek átlépni. A varsói ellenállás következtében a németek nyugat felé vonultak vissza. A varsói helyőrség helyzete nagyon megjavult. Még zava-rosabb a helyzetkép a Visztula kanyarjánál, mert itt a front egész Lodzjig terjed.

A német motorizált csapatok, amelyek Varsót akar-ták elfoglalni, beleütköztek a lengyel csapatok el-

...Mésza Lodz és a Visztula között. A lengyel csapatok célja az, hogy összeköttetésbe kerüljenek a német csapatokkal. Kutno, Lodz és Radom környékén harcok folynak a német csapatok oldalán. A lengyel különítmények jelenléte óvatosságra kényszeríti a német hadvezetőséget. A gyors német előnyomulás következtében északon és délkeleten eltávolodtak élelmezési utánpótlásuktól.

Przemysl környékén a San déli szakaszában és a Dnyeszter felső szakaszán különösen véres

Bevonulás Gdyniába

Berlinből jelentik (Rádiópress): A Német Távírtai Iroda jelentése szerint a német csapatok csütörtökön délelőtt 10 órakor benyomultak Gdyniába. A lengyel parancsnokság átadta a várost. Gdyniától északra még folyik a harc.

Ujabb jelentések szerint Gdynia az ostrom alatt keveset szenvedett. Ez újabb bizonyítéka annak, hogy a német csapatok a lengyelek ellenállásának megtörésénél szigorúan alkalmazkodtak a vezér parancsához, amely szerint csakis katonai célokra lehet lőni. Az utcákon, a házak falain még mindig ott vannak a falragaszok, amelyben a katonai parancsnokság felszólítja a lakosságot, hogy teljes erővel küzdjön együtt a lengyel katonasággal. A kiáltvány felszólít minden lengyelt, hogy a had-

Varsóban a háztetőkről lövöldöztek a németekre

Baselből jelentik (Rádiópress): Varsó II. rádióállomás szerdán este a következő közlést adta le:

Szerdán a varsói utcákon kifüggesztették Varsó város katonai parancsnokának, Csura tábornoknak kiáltványát, amely közli, hogy a fővárost nem adták át az ellenséges csapatoknak. A kiáltvány megállapítja, hogy a lakosság Varsó ostrománál hagyományos módon viselkedik és elhatározta, hogy munkáskülönítményeket létesít, amelyek teljes erővel vesznek részt a főváros védelmében. A varsói bankokban szerdán újabb megindult a munka. A bankokban betéteket vettek át és a kifizetések sem esnek semmiféle korlátozás alá.

Varsó ellenállásáról a svájci lapokhoz érdekes tudósítások érkeztek. Ezek szerint még az ellenséges állásokból is jól kivehetők voltak, hogy a városban emelt véderők készítésénél asszonyok is segítettek. Látható, hogy asszonyok és gyermekek rejtőznek el a házak tetőzeten és onnan lövöldöznek a német katonákra. Mások pincékbe bujkálnak és onnan adják le lövéseiket az ellenséges állásokra. A harc nagy elkeseredéssel folyik tovább és mindkét részen nagy a veszteség.

VILNÁBA KÖLTÖZNEK A LENGYEL HATÓSÁGOK

Varsóból jelentik (Dunaposta): A lengyel távírtai iroda és a város polgári parancsnoksága a hivatalok személyzetével együtt elhagyta Varsót. Főhadiszállásukat Baranovicében ültették fel, de szükség esetén Vilnába költöznek, tekintettel arra, hogy Lemberget is fenyegetik a német csapatok. A Vilna-Baranovice-i vasutonal az egyetlen, mely Lengyelországban még épségben van.

Varsóból jelentik: (Rádiópress): Csura tábornok, a főváros védője újabb rendeletet adott ki, a melynek értelmében szigorúan megtiltja, hogy felvegyék és elolvassák a német repülők által ledobott felhívásokat.

PÁNCÉLOS CSAPATOK TÁMADTAK LEMBERGET

Varsóból jelentik: (Rador.) A lengyel csapatok a túlerő nyomása alatt visszavonultak a Kalusina-Kielce vonal irányába. Lemberg városa eredményesen állt ellen a páncélos egységek támadásának. Varsó környékén a harcok tovább tartanak.

LENGYEL VÁLASZ A SZABADVÁROSOK BOMBÁZÁSÁRÓL

Lembergől jelentik: (Rador.) A PAT ügynökség jelenti: A német parancsnokságnak arra a közleményre vonatkozólag, hogy a lengyel városok ellenálló polgári lakosságát bombázni fogják, hangsúlyozzák, hogy

a lengyel nép önvédelméről van szó.

Az ellenségeskedések első napjától kezdve a német repülők állandóan támadják a nyílt városokat, községeket és falvakat is, amelyekben semmiféle katonai épület nincsen. A német repülők gyújtóbombákat dobnak a polgári lakosságra. Olyan helységeket, mint például Zirardow, Kutno, Tomasz, ahol légvédelmi ütegek nem is voltak, az alacsonyan haladó német repülők gépfegyverrel tüzeltek a házakra. Sok ezer lengyel és külföldi tanuló van annak, hogy a repülők gépfegyverezték a polgári lakosságot, amely kénytelen volt a mezőkre menekülni a bombázás elől, azonban nem menekülhettek el a támadók

harcok folynak.

Lengyel katonai körökben megállapítják, hogy az elmúlt hetek szárazsága következtében a folyók víze rendkívül lecsökkent, ami előnyt jelentett az ellenfélnek, két nap óta azonban megindult az őszi esőzés és most remélik, hogy a nagy sár, amely annak idején Napoleonnak is katasztrófáját okozta, fontos szerepet fog játszani a lengyel védelemben. Lengyelországnak ezen a területen kevés a műút és a nehéz harci kocsik akcióra képtelenek lesznek.

sereg tagjaival közösen szálljon szembe az ellenséggel és minden lakás küszöbe egy-egy erőd legyen. Ezt a parancsot, amely szeptember 9-én kelt, egy ezredes írta alá. Az üzletek általában zárva vannak, de az utcákon kezd a forgalom kialakulni. A lakosság két napja nem kapott semmiféle élelmiszert. A német katonai hatóságok részéről gondoskodás történt, hogy életfontosságú üzemek és kereskedések megkezdjék munkájukat.

MEGHÍVÁS A SEMLEGES ÁLLAMOKHOZ

Berlinből jelentik (Rádiópress): A vezéri főhadiszállás közli, hogy Hitler vezér meghívást küldött a Németországban élő semleges államok követségeinek, hogy katonai attaséikat három napos látogatásra a keleti arcvonalra várja.

elől. Juhnyájkra is dobtak bombákat és indítottak gépfegyvertüzéleket. A német repülőknek z a tevékenysége halálos fenyegetést jelentett a polgári lakosságra saját házaiban is és ezért van szükség az önvédelemre. Nem lehet szó tehát gerilla-harcról akkor, ha a lakosság kényszerülve van az önvédelemre.

TIZENHAT NÉMET MOTOROS HADOSZTÁLY VÉGEZTE A TÁMADÁST

Varsóból jelentik: (Rador.) A PAT iroda jelenti: A külföldi megfigyelők a keleti front helyzetével kapcsolatban megállapítják, hogy a németek annak köszönhetik jelenlegi sikereiket, hogy

A NYUGATI HARCTÉR

A francia vezérkar jelentése

Párisból jelentik: (Rador.) A Havadisügynökség jelenti: A francia nagyvezérkar szeptember 14-én délelőtt az alanti harctéri jelentést adta ki: Saarbrückentől délre élénk tüzérségi akció folyt a magaslatok ellen.

Párisból jelentik (Dunaposta): Hivatalosan jelentik: Csapataink általában megjavították az utóbbi napokban elfoglalt állásaikat. Tengeri haderőnk erőteljesen válaszolt az ellenséges tenger-alattjárók tevékenységére. A légi haderő tevékenysége a rossz időjárás miatt csekély volt.

SAARBRÜCKENT FENYEGETI A FRANCIA TÁMADÁS

Párisból jelentik: (Rador.) A csütörtöki francia sajtó élénken foglalkozik a Daladier-kormány átalakításával és a lapok hangsúlyozzák, hogy Franciaország eltökélt szándéka

a háborúnak haborús nélküli folytatása, Angliával való teljes egyetértésben.

Hasonlóképpen élénken foglalkoznak a lapok a hadműveletekkel is és a Le Journal a francia hadvezetőség által a nyugati hadszíntéren alkalmazott módszereiről írva megállapítja, hogy tegnapi nap a francia csapatok a Bitsche-Saare Gumines szakaszon előnyomultak, amit tegnap is folytattak. Ugy a német, mint a francia tüzérség igen tevékeny. Megemlíti a lap, hogy már előzőleg ismerték a siercki körzetben megindult német támadást, amely eredménytelen maradt, sőt a németek ellen visszortámadás indult.

A Le Jour hangsúlyozza, hogy a németek minden ellentámadási kísérletével szemben a francia hadvezetőség folytatja az elővigyázatos módszerének alkalmazását és ennek jegyében a Saar folyótól keletre, valamint a Mosel mentén. Volkingen és Klarenhanz irányában előnyomultak a francia egységek. Így

Saarbrückent közvetlenül fenyegetik,

mint ahogy közvetlen veszély fenyegeti a rendkívül fontoságú bánya- és ipari medencét, amely életfontosságú úthálózati központ és amely közvetlen és legfőbb célja a támadásnak. A németek előkészületeket tettek Schengen kiürítésére és felidúlják a Metz-triéri vasútvonalat, ami azt bizonyítja, hogy a német vezérkar a francia előnyomulás folytatásától tart.

A Petit Parisien általános képet nyújt a

legalább 16 motoros divízió felett rendelkeznek.

Ezek a divíziók óránként 25 kilométeres sebességet is el tudnak érni. A németeknek

hat páncélos divíziójuk is van, amely hasonló gyorsaságra képes. A jó idő igen sokat segített a német motoros csapatoknak. Mindezek ellenére

a lengyel hadsereg veszteségei aránylag csekélyek

és ha sikerülne döntő harcot kirozsakolni a németektől, úgy azok igen nagy ellenállásra találnának, annak ellenére, hogy a német hadsereg számbelileg sokkal nagyobb. A német csapatok hátsó összeköttetése még nincsen biztosított, mert harcok folynak azokon a területeken is, melyeket a motorizált csapatok már elhagytak. Az esős idő komoly nehézségeket okoz majd a németeknek, akik túlságosan gyorsan nyomultak előre és eltávolodtak a hadtápközpontoktól.

WESTERPLATTE HŐSI VÉDELME

Rómából jelentik: (Radiopress.) A Messagero a csodálkozás hangján tér vissza a westerplatte eseményekre és kiemeli a lengyel helyőrség hősiességét. Kiemeli a lap Lobocin szky ezredesnek, a helyőrség parancsnokának hősiességét. Hangsúlyozza a lap cikkírója, hogy ez a hősiesség magatartást a németek is elismerték, mikor megengedték, hogy az ezredes és tisztok kara fegyvereiket megtarthassák.

OROSZ TERÜLETRE SZORÍTOTTÁK A LENGYEL REPÜLŐKET

Moszkvából jelentik: (Radiopress.) A szovjet kormány hivatalos közleménye szerint a lengyel repülők az utóbbi napokban több ízben megsértették Szovjet-Oroszország semlegességét. Az orosz léghatárőreket és a vadászpilótákat azonban több ízben visszakergették őket lengyel területre. Szerdán is több lengyel repülőgépből álló raj orosz terület fölött jelent meg és ezek közül egyet az orosz vadászgépek leszállásra kényszerítettek és három emberét elfogták. A határmenti terület más helyén három lengyel bombavető gépet megszerítettek leszállásra és az ezekben ülő 11 lengyel katonát elfogták.

hadműveletekről, aláhúzza, hogy egyetlen talp alatt francia terület sincs német megszállás alatt, ellenkezőleg, a francia csapatok nagy jelentőségű előnyomulást végeztek a harc vonal egy végétől a másikig, a Rajna és a Mosel között, Siercktól északkeletre eső vidéken, egészen az északi vidékig, sőt több helyen előnyomulna és ez az előnyomulás számos kilométernyi, különösen a Warndt-erdőben, ahol a harc vonal Karlingből Luweilersebe vezető országút tuls felén rögződött. Mi több, a Saar és a Bitsche fennsík felé folyó Horn között a francia előnyomulás jelentős és egész Hornbachig halad, ahol a francia és német előőrsök között ütközet volt. Ujabb előnyomulás történt északra is, ahol a kiindulási pont a Horn volt. Az arcvonalat ennél megfelelően ezen a vidéken előretolták, úgyhogy elérte Saarbrücken nyugati elővárosainak határát.

A német tüzérség rendkívül erősen válaszolt a francia támadásokra,

hogy leplezze a német gyalogság visszavonulni mozdulatait, tekintetbe véve különböző erődítési pontok elfoglalását, nyugaton, északon és keleten Saarbrückentől.

AZ ESŐ AKADÁLYOZZA A NYUGATI FRONT AKCIÓIT

Párisból jelentik: Félhivatalosan jelenti: A nyugati arcvonalon, Saarbrücken környékén, ahol a franciák állandóan folytatják előnyomulásukat, szerda óta heves ágyúharc folyik. Úgy látszik, hogy

a Siegfried-vonalak parancsnoksága rendezte el az ágyútűzét, az előtte lévő francia csapatok közlekedési útjai ellen.

Erre a francia tüzérség is működéskébe lépett, légi tevékenységet francia és német részről egyaránt

akadályozta az első őszi eső, amely mára virradó éjjel zuhogni kezdett.

A francia csapatok a felzört talajon is folytatták előnyomulásukat és szerdán elfoglaltak egy francia vonal felé kiszögellő erdős területet, melynek a későbbi hadműveletek szempontjából van nagy jelentősége.

Triert is kiűrik a németek

Rómából jelentik: (Dunaposta.) Az olasz lapok berlini jelentései szerint Elzászban nagy harci tevékenység folyik. Párisi hírek arról számolnak be, hogy a franciák harci tevékenysége

állandóan tart és naponta kisebb-nagyobb ütközések folynak. Saarbrückent és Trier városokat kiűrték a németek. A Messagero igen jelentős francia csapatmozdulatokról számol be.

Rendszerezés szövetségi tanácsülések lesznek London és Páris között

Párisból jelentik (Rádiópress): Az angol-francia legfőbb szövetségi tanács kedden tartott értekezlete párisi diplomáciai és politikai körökben nagy meglepetést keltett. Különösen azt tartották feltűnőnek, hogy az értekezlet azon a napon tartották, amikor az első angol csapatzállományok megérkeztek a francia partokra. Az Epoque úgy értesül, hogy a találkozások, amelynek helyét titokban tartják, a Páris és London közötti utvonalon fele részén, egy kisebb városban zajlott le. A legfelsőbb tanács fontos döntéseket hozott és elhatározta azt is, hogy

az üléseket rendszeresíteni fogják.

A keddi értekezleten megvitatották Lengyelország megsegítésének módjait. Az Ordre megjegyzi, hogy az értekezleten valószínűleg

az olasz semlegesség kérdése és a keleti problémák is megvitatásra kerültek.

Az Oeuve úgy értesül, hogy a megbeszélések tárgysorozatán három nagy kérdés szerepelt és ezek egyike a háborús célkitűzések kérdése. A tárgysorozat másik két kérdésének közlését azonban a cenzura nem engedélyezte. Annyi bizonyos, — a lap értesülése szerint, — hogy a keddi ülés után senki sem mer majd különbélke ajánlatot tenni a nyugati nagyhatalmaknak.

HA A NÉMETEK SZABAD VÁROSOKAT TÁMADNAK, ANGLIA VISSZANYERI SZABADKEZET

Londonból jelentik: (Rador.) Az angol lapok élénken foglalkoznak a helyzettel és méltatja azt a legutóbbi német közleményt, amely bejelenti a nyílt városok és községek bombázását. A lapok megállapítása szerint ez a tünet azt bizonyítja, hogy Lengyelországban a hadműveletek már nem a német tervek szerint folynak. A Daily Telegraph megállapítja, hogy a lengyel haderő érintetlen és hadianyagkészlete is elegendő. A gerilla-harc — írja a lap —, ha alkalmasz, rendkívül fontos eredményeket hozhat a lengyel terepen. Ami a nyugati hadszíntér eseményeit illeti, a lap leszövegi, hogy a francia előnyomulás rendkívül elővigyázatos, már csak azért is, mert elsősorban beszervezik a már elfoglalt területek katonai állásait. A franciák nagy tevékenységi készségről tesznek tanúságot, de elkerülik az 1914. évi hősi cselekedeteket.

A Times Halifax lord szerdai beszédéről írva kiemeli, hogy a brit külügyminiszter félre nem érthető figyelmeztetést küldött a németeknek: Önként vállalt kötelezettségünk, hogy csak katonai célpontokat támadunk, csupán arra az esetre érvényes, ha a viszonyosság megállapítható. Ha pedig az ellenség nem tartja be ezt a fenntartást, Anelia is visszanyerte teljes cselekvési szabadságát.

MIT TEKINT ANGLIA DUGÁRÚNAK?

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: A német birodalmi kormány a következő törvényt bocsátotta ki:

Miután az angol kormány egy feltételes dugáru lajstromot állított fel és abban élelmiszereket és más fontos javakat is felvett, a német kormány is kénytelen a maga részéről is megfelelő módon eljárni, miert is tudtul adja a következőket:

Az 1939. évi augusztus 28-iki zsákányolási szabályzat 24. szakaszának rendelkezéseinek kívül dugárunak tekintik a következő anyagokat: élelmiszereket, beleértve élő állatokat, éleveszi javakat és takarmányemlékeket, ruházati cikkeket és ezek előállítására szolgáló anyagokat. A törvény szeptember 13-án lépett életbe.

A FRANCIA RÁDIÓ NEVELI A KÖZÖNSÉGET

Párisból jelentik (Dunaposta): A francia rádió tanácsot ad az otthonmaradottaknak, hogyan izzék el gondolataikat a legkínosabb kérdésektől. Azt ajánlja, hogy senki se maradjon egyedül, hanem jöjjenek estánként össze eszmecsereire, de ne beszéljenek a háborúról.

Párisban egyébként élénk izgalommal várják Garrot hamburgi francia főkonzul hollétéről érkező híreket. A németországi francia diplomácia min-

den tagja hazatért, csak Garrotról nem tudnak semmit.

Párisból jelentik: (Radiopress.) A francia képviselőház külügyi bizottsága elhatározta, hogy további munkáját a kommunista képviselők nélkül végzi.

Ujabb buvárhajóegységek futottak ki

Londonból jelentik: (Rador.) A Daily Express jelenti, hogy a német tengeralattjárók második csoportja indult el az Atlanti Óceánra,

a kereskedelmi hajók megtámadása céljából.

Az első csoport Kielből és Wilhelmshafenből augusztus 20. és 26. között futott ki.

MEGKERÜLT EGY ELVESZETTNEK HIT HOLLAND GÖZÖS

Hágából jelentik: (Radiopress.) A németalföldi kormány elhatározta, hogy a nemzetközi helyzetre való tekintettel a jövőben semmiféle menekültet nem enged az ország területére. Hollandiában különben komolyan aggodnak az egyik legnagyobb óceánjáró, a New Amsterdam sorsáért. A gőzhajónak már kedden meg kellett volna érkeznie Newyorkból Amszterdamba, de eddig semmiféle hír nem jött meg. Biztosra veszik, hogy a németalföldi gőzhajót angol hadihajók tartóztatták fel.

Londonból jelentik: (Rador.) A New Amsterdam nevű nagy holland gőzöst a nyílt tengeren angol egységek tartóztatták fel. A hajót átvizsgálták, hogy nem-e szállít olyan árucikkeket, amelyet angol részről hadicsempészárúnak minősítettek. Az átkutatás után a hajót útjára engedték. A hadigazdasági minisztérium közli, hogy eddig a holland zászló alatt hajózó Groenlo hajó rakományát kobozták el, az amerikai lobogó alatt közlekedő Blaink Osirey hajót pedig átkutatták.

TILOS ANGLIÁBAN KATONAI DOLGOKRÓL BESZÉLNI

Londonból jelentik (Rádiópress): Chamberlain miniszterelnök szerdán az alsóházban kijelentette,

Az amerikai sajtó biztosra veszi a fegyver kiviteli tilalom felfüggesztését

Washingtonból jelentik: (Rador.) A Roosevelt elnök által kiadott kongresszusi meghívó szövege a következő:

A közérdek úgy kívánja, hogy az Egyesült Államok kongresszusát szeptember 21-én délre összehívják, hogy tudomására hozhassák a végrehajtó hatalom közleményeit. Ennek következtében Franklin Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke, kinyilvánítom és közlöm jelen okirat által, hogy

rendkívüli körülmények tették szükségessé a kongresszus rendkívüli ülészakánának összehívását

a Capitoliumba szeptember 21-én délre. Mindazon személyek, akik jogosultak a kongresszus munkájában való részvételre, kéretnek, hogy jelenjenek meg és vegyék tudomásul a meghívó tartalmát.

Newyorkból jelentik: (Rador.) A csütörtökön megjelent amerikai lapok azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a kongresszus rendkívüli ülészakán

felfüggesztik a fegyver kiviteli tilalmat, miután ez az Egyesült Államok érdekében szükséges.

A Herald Tribune azt írja, hogy az Egyesült Államoknak rendkívül fontos érdeke az angol és francia győzelem.

KANADAI EXPEDÍCIÓS HADSEREGÉT SZERVEZNEK

Ottavából jelentik (Rádiópress): A kanadai kormány az ottavai német követségnek és a kana-

Állandóan fáradtnak és betegnek érezte magát

Vesebajban szenvedett, köszvénye és reumája volt, hogy is érezhette magát e férfi másképp, mint fáradtnak és betegnek. De 4 hét alatt Kruschen sóknak sikerült "valóságos átalakulás".

Az előtt állandóan vesebajban, köszvényben és reumában szenvedett, aminek következtében állandóan fáradtnak és rosszkedvűnek érezte magát. Sok gyógyszerrel próbálkozott, minden eredmény nélkül, amíg elkezdte a Kruschen só kezelést. Most újra jól érzi magát, étvágya van és örül az életnek.

A vesék a szervezet szűrői. Ha renyhén működnek, a tisztáltsággok behatolnak a vérbe - és így szüntelen betegség kezdete.

Azoknak a sóknak a tudományos kombinációja, amelyeket Kruschen tartalmaz, ösztönzik a vesék működését, amelyek újra normálisan működnek. Hamarosan eltűnik a kedvetlenség, az élet újra öröme. Kruschen sók kaphatók a gyógyszerárakban és drogeriákban, nagy üvege ára 95 lel, kis üvege 60 lel.

hogy a kormány rövidesen kereskedelmi-tengerészeti minisztériumot is felállít. Angliában szigorúan megtiltották a katonai személyeknek, hogy magánukban katonai vonatkozású kérdésekről bármilyen közléseket tegyenek. Az ilyen közléseket a hatóságok kémkedési jellegűeknek fogják nyilvánítani.

NÉMET GÉP LELŐTT EGY HOLLAND REPÜGÉPET

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Azal kapcsolatban, hogy kedden Ameland közelében a holland felségjog alá eső vizeken kívül lőtték egy holland repülőgépet, a következőket közli:

Hollandia érthető módon eltökélten megvédi semlegességét minden tulkapás ellen. Annál inkább is sajnálatos ez a szerencsétlen véletlen, amelynek egy holland repülőgép esett áldozatul és amelynek következtében holland repülők komoly veszélyben forogtak, de másfelől nem lehet szemrehányást tenni a német felderítő repülőgépek személyzetének, mert szerencsétlen véletlenek összetételezéséről van szó, amelyek háborús időkben elkerülhetetlenek.

A JELENLEGI HÁBORÚ NEM ÉRINT OLASZ ÉRDEKET

Rómából jelentik (Dunaposta): Virginio Gayda a Giornale d'Italiaiban azt írja, hogy a jelenlegi háború egyetlen közvetlen olasz érdeket sem érint, azonban ez a háború távoli kihatásaiban, amennyiben Európa általános rendezéséről lehet szó, természetesen felvet olyan kérdéseket is, amelyek az olasz érdekekkel összeforrtak. Olaszország magatartását a jövőben kizárólag olasz érdekek irányítják, de ezek nem kerülhetnek ellentétben az általános európai érdekekkel.

dai német konzulátusok személyzetének különleges utleveleket szolgáltatott ki és felszólította őket, hogy hagyják el Kanada területét.

Grand szenátor a kanadai törvényhozás ülésén kijelentette, semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy Kanadának expedíciós hadsereg küldésével kell résztvenni a háborúban. Elengedhetetlen az expedíciós hadseregek alakítása és ezért hozzá kell látni haladéktalanul ezeknek a hadseregeknek kiképzéséhez. Kijelentette azt is, hogy a kanadai hadseregeket külön kanadai vezénylet alatt kell tartani kanadai jellegük megőrzése érdekében.

CÁFOLJAK A PÁRISI CSEH KORMÁNY MEGALAKULÁSÁNAK HÍRÉT

Párisból jelentik: (Rador.) A francia hivatalos közlöny rendeletet közöl, hogy a volt Csehszlovákia területéről származó árúk ellenértékét a párisi kereskedelmi és iparkamara kompenzációs irodájában kell kiegyenlíteni, amennyiben a vételár szeptember 3-ig esedékes volt. A Stefani hírszolgálati iroda szerint az így összegyűlt pénz a csehszlovák légiók költségeinek fedezésére fordítják.

Párisból jelentik: (Rador.) Illetékes helyen visszautasítják azt a hírt, mintha önálló csehszlovák kormány alakult volna.

Bölsche

Néhány nappal ezelőtt két soros híreske furakodott a háborús hírek; a puskaporszagú jelentések közé. Szerény kis hír és a néhány sorban is némi mentegetődzés: „csak most derült ki...”, hogy Bölsche meghalt. Augusztus 30-án történt, de kerek egy héttel később hozták a hírt a távirati ügynökségek. Mintha Bölsche halálát a család titkolta volna, vagy a hatvanestendős tudós szobájába zárkózva gázmérgezést követett volna el és a szomszédok csak most lettek figyelmesek a gyanus szagra. Nem! Minderről nincsen szó. A német természettudomány büszkesége természetesen halállal mult ki. Augusztus 30-án. Csak várni kellett szép sorjába, míg a halálhíre sor kerül. Mert ugy-e emlékeznek? Augusztus 31-én várták az angol választ, szeptember 1-én jött Danzig, azután kezdődött az előnyomulás Lengyelországban, 3-án a hadüzenet, Bölsche okos, goetheli feje a fehér vánkoson már lekerült a sir mélyébe, mikor végre sor kerülhetett erre a rövid híre, amely a modern természettudomány legnagyobb élő alakjának elvesztését jelenti.

Borzalmas idők ezek, amikor az emberiség ennyire elfelejti nagyjait, amikor patgóg beszédekkel és harci jelentésekkel nem marad egy perc a rádió számára, hogy közölje annak halálhírét, aki milliókat kalauzolt el az állatok misztikus életvilágába, aki milliók érdeklődését és lelkét feltáarta a teremtés mindensége számára. Hogy az iskolásgyermekek nem undok varangyokat, eltaposásra szánt bogarakat, kinzásra ítélt madarakat lát az állatvilág lakóiban, azt Bölsche népszerű, költői és mégis tudományos írásainak köszönhető. Hogy a felnőtt vigaszt és hitet keres a természetben, hogy a dolgozó elnyűtt városi nép barátait keresi a szabadban, hogy a teremtés magasabb céljaihoz lelkünk fel-emelkedik: az Bölsche műve volt. Haekkel és Darwin tanítványá, de amíg ezek kétséget, az égő kérdőjelet hagyta az évszázadok első évtizedében, Bölsche a nyers materializmust hídnak használta fel egy magasabb világszemlélethez, amely Isten nagyságának csodálatához vezetett. Költő volt. Goethe fájából és Goethe típusából való annak a germán léleknek az összetételét hordta magában, amely az igazságot és a szépséget, a való brutalitást és a végéig megértését dolgozta fel szellemiségében. Goethe és Schopenhauer késői utóda volt és ez a késői megjelenés éppen ennek a léleknek állandóságát igazolta. A tudományos tárgyilagosság nem ellentéte a szépség keresésének és Bölsche megmutatta, hogy semmi sincs, amit titkolnunk és elhallgatnunk kell.

Mint kritikus, esztétikus kezdte munkálkodását. Elite romantikus korszakában két könyvet írt Heinerich, majd Goethét és Uhlandot magyarázza, Wilhelm Humboldtól írt munkájára azonban nemcsak az irodalmi, hanem a tudományos világ is felfigyel. Különös kutatási eszközök voltak, amelyet ő azzal indokolt, hogy „az úgynevezett tudományos igazságok között állandó részek jelentkeznek és ezeket a művészet tudja áthidalni”. Elismerte magáról, hogy a szaktudományok sokszor egészen szubjektív következtetésekké pótolta és az őszinte beismerés fegyvert kovácsolt a szigorúbb módszerekkel dolgozó tábor számára ellene, akinek népszerűsége egyre nőtt. Egyszerűen az emelte óriási arányokra jutott népszerűsége, hogy az anyagelvű tudományosság megállapításait költői színekkel érzékeltette és az ezerszínű állatvilág életének feltárásával építette a lelkekben — ahol a materializmus tombolt. Nem tagadta meg a Weltrüstel íróját, Häckelt, de új értelmezést adott az új elvnek: pantheista színezetet.

A XIX. század az enciklopédisták hagyományain nyugvó fejlődéstörténetet mutat, azzal az evolúciós ponttal, hogy az „átfogás” a tudományos rendszerek közötti kapcsolatok megkeresése, végcredményben az egyes rendszerek kutatási területének kiterjedéséhez vezetett. Ma a szakemberek, 100 évvel ezelőtt a polihistorok kora volt. Bölsche már akkor tűnt fel, amikor a tudományos rétegződés kora megindult és maga nem mint polihistor, hanem mint a tudomány kóbor vándora jelentkezik a tárgyilagosságra törekvő fejlődési korszakban. Előbb történelemből, majd művészetfilozófiából, aki a Freie Bühne című folyóiratban új irányok mellett tör lándzsát. Háromkötetes művet ír a spiritalizmusról, amikor az egyetemi városokká esendjéből már világvárossá fejlődő Berlinben telepedik le. A természettudomány érdeklődésének új területe lesz. Kulturája emelkedésével nő a minden iránti érdeklődés és a „világváros mögött” (ez első természetfilozófiai művének címe), elterülő „dicső természet életébe menekül. A tudós és a költő lelke egybeforr: ez adja meg annak a sikernek a titkát, hogy Wilhelm Bölsche népszerűen, varázsos előadás-móddal megkedveltette az élet forrásának, az állati világ szerelmét életének leírását. Ez a trivialis téma műremekké vált kezében. Mert csodálni tudott! A szerelmét az élek világában munkájának minden oldalából a rajongás láza, a hív: megalázkodó csodálkozása tör fel. És ez naggya tette.

A Szovjet mezőgazdasági és ipari helyzete

A kivételre dolgozó iparfejlesztési törekvéseket felfüggesztették és a hadiipar fejlesztésére tértek át. A Curentul érdekes ismertetése Oroszország gazdasági helyzetéről

A Curentul című fővárosi lap cikksorozatban ismerteti Oroszország mezőgazdasági és ipari helyzetét. A mezőgazdaságról szólva elmondja a cikk, hogy az egykori cári kormányzattal szemben a Szovjet mezőgazdasági fejlődése különösen a két öt éves terv nyomán igen nagy fejlődésben ment át. Az ezen a téren kimutatott előrehaladás azonban csupán a mezőgazdaság gépesítése terén jelentős;

a bevett területtel arányosan a föld hozama igen csekély.

Ez magyarázza meg, hogy az elmúlt évben, annak ellenére, hogy az azelőtti esztendőkhöz viszonyítva, igen jelentős mennyiségű újabb földterület került művelés alá, a termés mennyisége csökkenést mutat. 1913-ban, az utolsó előtti béke évében Oroszországban a földhozama 105 millió métermázs volt, 1934-ben 131 és fél, 1935-ben 132 és két tized, 1936-ban 133 és nyolc tized, 1937-ben 135 és három tized,

1938-ban 136 és kilenc tized millió métermázs gabona, ipari növény, zöldségmű és takarmány-féle termés volt Oroszországnak,

vagyis 25 év alatt 130 és négy tized százalékos növekedés mutatkozott.

A közel 137 millió hektár bevetett terület az orosz mezőgazdasági kutató intézet jelentése szerint csupán a nyolcadrését alkotja Oroszország művelhető területének. Egyelőre azonban a szovjet kormány nem gondol a bevetett terület növelésére, inkább már művelés alatt álló hozamának emelését szorgalmazza, bár eddig is a Szovjetunió területén van a legtöbb gép munkában a mezőgazdaság szolgálatában. 1913-ban 210 ezer 900 traktor, 48 ezer gőzgép, 120 ezer kaszáló-gép és 26 ezer 200 kamion volt. 1934-től kezdődően a növekedés következő volt: 1934: 276 ezer 400, 60 ezer 900, 121 ezer 900, 40 ezer 300. 1935-ben: 360 ezer 300, 69 ezer 100, 120 ezer 100, 63 ezer 700. 1936-ban: 422 ezer 700, 72 ezer 400, 123 ezer 700, 96 ezer 200, 1937-ben: 483 ezer 500, 83 ezer 800, 130 ezer 800, 195 ezer 800,

1938-ban: 483 ezer 500, 83 ezer 800, 130 ezer 800 és 195 ezer 800.

Amiatt, hogy a mezőgazdasági gépek száma elégtelennek bizonyult, számos esetben úgy segítettek, hogy az aratás végeztével a gépeket más vidékre szállították, amit az éghajlat különbség megegyezett.

Ez azonban nem volt gazdaságos a szállítási költségek miatt, s így a harmadik ötéves terv első sorban a traktorok, kaszáló- és egyéb gépek számának növelését tűzte ki célul.

Öt év alatt a Szovjet összesen 150 ezerrel akarta növelni traktor állományát.

Huszonöt év alatt Oroszországban 118 és hat tized százalékkal nőtt a búzatermés, a gyapot 363 és öt tizeddel, a cukorrépa 158 százalékkal, míg az olajos magvak terméshozama 215 és hét tized százalékkal emelkedett. Természetes, hogy elsősorban nemzetvédelmi okokból kifolyólag határozta el magát a Szovjet a mezőgazdaság gépesítésére, valamint arra is, hogy belterjesebb gazdálkodást folytasson és szorgalmazza újabb földterületek be-

A tudományosságot és a természetet népszerűsítette és ez hervadhatatlan érdem azok számára, akik az élet forrásában annak értelmét keresik és a teremtés csodálatában elmenekülni akarnak. Sainos, ezeknek a létszáma ma annyira lecsökkent, mint amily kicsiny táborot jelentett a természetbúvárok együttese Bölsche fellépése idején. Az emberek ma a hadviselő tankjainak, gépfegyvereinek adataiba inkább merülnek el, mint a világ rejtélyes életében. Van valami esendes tragikum abban, hogy Bölsche kemény álta azon az éjszakán nemult el, amikor a háborút elhatározták. És az is drámai, hogy halálhíre nem jutott hely vagy alkalom azokban a napokban, amikor az emberiség a teremtés parancsa és Goethe szelleme ellenére ragadott fegyvert. De az emberi eszelekedetek fogyatékosságain és hibáin át végül is Bölsche világrandje lesz a jövőben, az a „volles Menschenleben”, amelyet akárhol ér el az ember, örök és csodálatos marad.

tését. A modern mezőgazdaság, amely gépekkel dolgozik,

háboru esetén nagyszámú munkacérót nélkülözhet

és így a főlsleges embereket a harctérre irányítja. Egyelőre nem lehet szó arról, hogy a szovjet kormány növelje a művelés alá fogható területe kiterjedését, mivel a föld termékeit feldolgozó ipari ágak még nagyon hátramaradott állapotban vannak, amely a háborús ellátás szempontjából egyik gyenge pontját képezi Oroszországnak. Néhány nagyobb város kivételével egyáltalában nincsen a Szovjet területén hűtőberendezés, ami lehetséges tenné a hus és a tej konzerválását.

Az orosz közgazdaság legérzékenyebb pontja a közlekedés problémája.

A mezőgazdaság belterjesebb tételének egyik akadály a az leküzdhetetlen nehézség, amelybe lépten nyomon beleütköznek, főleg a nemzetvédelmi intézkedések megtétele alkalmával.

Az ország védelme szempontjából nem jelent semmi előnyt, ha az előrelátható harcraonaltól ezer ezer kilométernyi távolságra kitünő termés valóde azt nem áll módjában a kormánynak a szükséges idő alatt a harcól csapatok vonalaihöz szállítani. Emliat a kormány elhatározta, hogy úgynevezett határvidéki kihelyezést valósít meg a mezőgazdaság terén: Ukrajnában, Fehéroroszországban és a Távolkeleten növelik a gabonaművelés területét, mivel harc esetén a termőföldek kevésbé vannak kitéve az ellenséges repülőgépek bombázásának, aminek fogva nem történik fennakadás a hadsereg ellátása terén.

A szovjeturalom fennállása óta állandóan a törekedett, hogy az ország iparosítását előmozdítsa. Erre a célra minden eszközt megragadott, két ötéves terv révén elérték azt, hogy

az orosz ipar most már nem szorul bevitelre.

Az elmúlt év őszn megkezdődött harmadik pjtvetletka után a tervek szerint Szovjetoroszország ipar exportálni is fog,

míg a negyedik ötéves terv befejeztével az orosz kereskedelem-politika kizárólag a kivitelre fog felépülni.

A nemzetközi politikai feszültség arra késztette a Szovjet gazdasági köröit, hogy a kivitelre dolgozó iparfejlesztést elhalassza és

teljes erejével a hadiipar további fejlesztésére helyezze a fösulyt.

Erre mutat az elmúlt tizenkét év költségvetése, amely szerint 1927-ben Szovjetoroszország költségvetésének 12,7 százalékát fordították a véder céljaira, míg a folyó évben a szárazföldi és tengeri haderő kiadásának 26 százalékát emésztte fel nem is beszélve a légi hadsereg kiadásáról, valamint a külligyi népbiztonság költségvetésébe fordított határmenti erődítmények építési költségeiről. Jellemző a hadikállam emelkedésére, hogy ami 1927-ben a szovjet állam teljes költségvetésébe 5 milliárd 300 millió rubel volt, addig ebben az évben csupán a hadsereg céljaira 40 milliárd 900 millió rubelt fordítanak.

CORSO mozi
Holnap nagy premier!

Gyilkolt vagy nem!

Griboille ismert regénye után,
nagy művészekkel

Michele Morgan Raimu
JEAN WORMS GILBERT GILL,
JEANNE PREVOST

A nyugati front nagy erőpróbája:

A német erődíj és a francia színes hadsereg találkozása

A „Siegfried-vonal” a német vélemény szerint jóval tökéletesebb a „Magnot-vonalnál”. — Érdekes számok a német erődíj csodálatos építéséről, ahol éjjel nappal félmillió ember dolgozott

Tízszerrannyi a színes francia katonák száma, mint a világháborúban volt

Berlinből írják: A „Militär Wochenblatt” című német katonai szaklap egyik legutóbbi száma érdekes cikket közöl arról az erődíjvonalról, mely

„Siegfried-vonal”

néven ment át a köztudatba.

Mi is az a „Siegfried-vonal”? Vajmi keveset tud erről a világháború katonái körök véleménye szerint jóval tökéletesebb „szomszédjánál”, a nemkevesébb híres „Magnot”-vonalnál.

A „Siegfried-vonal” technikai kivitele katonai titok, amelyet nagyon kevesen tudnak s egy későbbi nemzedék talán csak a történelemből fogja megismerni ezt a gigantikus építkezést. A német katonai folyóiratból kiragadunk néhány számot, néhány mondatot, amelyek érzékeltetik a „Siegfried-vonal” jelentőségét.

A „Siegfried-vonal” építését még 1936 tavaszán kezdték meg, de csak 1938 május 28-án, — a Führer parancsára — vették a munkálatok gyorsított ütemet. Ettől az időponttól kezdve hatalmas mértékben fokozódott az erődíjvonal építésénél dolgozó munkások száma egészen a munkálatok befejezéséig.

Pontos számadatok beszélnék erről: 1938 június 20-án 35.000 ember dolgozott az erődíjvonal építésével, július 27-én 45.000, augusztus 10-én 93.000, augusztus 24-én 145.000, augusztus 31-én pedig 170 ezerre emelkedett a létszám. Az őrök egyre fokozódott. Szeptember 7-én 191.000 embert mutatott ki a statisztika, szeptember 14-én 213.000-re növekedett a létszám, szeptember 21-én 241.000-re, szeptember 28-án 278.000 munkást számláltak összesen, október 6-án pedig a legmagasabb a létszám: 342.000 ember.

Ezenkívül 90.000 munkást az utászcsapatokhoz, százezerét pedig a külső munkálatokhoz osztották be. Ha ehhez a számhoz még hozzávesszük azt a több

A francia gyarmati hadsereg a múltban és ma

Párisból írják: Aki az utolsó háborút végigélte az jól emlékszik arra, hogy a németek haragját főleg az keltette fel, hogy Anglia és Franciaország gyarmati csapatokat állítottak harcra.

A színes csapatok létszáma elenyésző volt ahhoz képest, amennyit Franciaország a most folyó háborúban kiállítani képes

1914–18 között 354 ezer gyarmati bennszülött állott fegyverben, de ezek közül csak 275 ezer harcolt Franciaországban. A francia Match című szaklap szerint

eddig egymilliónyi gyarmati csapatot állítottak ki, de ez a szám két millióra emelhető.

Ez az emelkedés Mandel George gyarmatügyi miniszter évek óta tartó szervező munkájának köszönhető. Mandel a világháború alatt Clemenceau magántitkára volt és Franciaország egyik legjobb szervezőképessége. A népfrent kormány előtt postaiügyi miniszter volt és a francia telefonszolgálatot a világ legjobb távbeszélő hálózatává építette ki. Amikor a gyarmati minisztériumot elfoglalta azonnal elégetlenségét fejezte ki afelett, hogy a gyarmatok hatvanmillió főnyi lakossága csupán egy félmillió katonaságot szállítson. Nem elégedett meg azzal a magyarázattal, hogy ez a fél millió is csaknem kétszerese a világháborúban kiállított színes hadseregnek. Meggyőzte Daladier arról, hogy a gyarmatoknak legalább kétmillió hadsereget kell kiállítani.

— Mi szükséges ehhez? — kérdezte Daladier.

— Először az, hogy a gyarmati miniszter résztvegyen a védelmi tanácsban és munkatársam lehessen Bührer tábornok.

Az első kívánságba Daladier azonnal belement, de nem akarta legjobb munkatársát és bizalmasát, Bührer tábornokot maga mellől elbocsátani. Végül — az ügy fontosságára való tekintettel — meghozta az áldozatot. Így Bührer bevonult a gyarmatügyi minisztériumba, amely addig Páris legjobb sinecura helye volt. Ettől kezdve a minisztérium valószínűleg fiók-hadügyminisztérium lett. Mindent alárendeltek annak a tervnek, hogy a francia gyarma-

hadosztályból álló gyalogságot és számos zászlóaljából álló utászcsapatot, amelyek szintén résztvettek a munkálatokban, akkor

csakugyan olyan munkástömeget kell elképzelniünk, amely több európai főváros lakosainak számát meghaladja...?

A számok azonban még tovább folytatódhatnak. Annak érdekében, hogy a munkásoknak ne okozzanak felesleges fáradtságot, az erődíjvonalról nem messze fekvő többszáz barakkból állandóan 5 ezer társasgépkocsi szállította az embereket a munkálatok színhelyére.

A munkálatokhoz pontosan

6 millió tonna cementet

használtak fel, amely harmadrésze a német birodalom termelésének. Felhasználtak ezenkívül

695.000 köbméter fát,

annyi vasat, hogy a német nehézipar hónapokig megerősítő többletermelésre volt kénytelen be rendezkedni.

Még néhány beszédes szám:

3 millió tekercs tűskésrótot használtak fel.

Az anyagszállítást eleinte naponta 6000 vagon bonyolította le, később 8 ezerre emelték fel a vagonok számát, ezenkívül 15.000 tehergépkocsit foglalkoztatnak, valamint az egész folyami hajózást is.

A betonfedezékek számát eleinte 15.000-re tervezték, később azonban Hitler parancsára

22 ezerre emelték fel.

Ezek a fedezékek minden elképzelhető felszereléssel vannak látva s tökéletes gáz- és bombabiztosak. A légénység hálótermei olyan mélyen vannak a földbe ágyazva, hogy a leghevesebb bombázás hangja sem szűrődik le.

tok katonai kapacitását kihasználják. Két élt akartak elérni: a gyarmatok saját katonaságukkal óvják meg területüket és természetesen a francia imperiumot, másodszor pedig csapatokat szállíthassanak Európába.

A legutóbbi világháborúban a gyarmatok a következő létszámú katonaságot küldték: Francia Keletafrika 150.000 ember. Indochina 46.000 ember. Madagaszkár 40.000 ember. Francia Nyugatindia 36.000 ember. Szomál 2.500 ember. Csendes tengeri szigetek 1.500 ember. Összesen 275.000 ember.

Amikor Bührer hivatalba lépett ez a létszám már kétszeres volt. Mandel azonban nem nyugodott meg és kétféleképpen emelte a gyarmatok kiképzett katonaság számát, vagyis

tízszerrannyi katonára mozgósítható a gyarmaton, mint husz évvel ezelőtt.

A gyarmatok katonasága megvédheti a francia területi integritást Afrikában és Ázsiában úgy, hogy a hadsereg kétharmad része Európába legyen szállítható. Mandel törhetetlenül ragaszkodott ahhoz, hogy az exotikus hadseregek élére a legkiválóbb francia tisztje kerüljenek. A legveszélyeztetettebb helyzetben Indochina volt, ahol Catroux tábornok vette át a főparancsnokságot. Keletafrikában Dubuisson tábornok, az egyenlítő államokban Roucaud tábornok, Djibutiban Legentilhomme tábornok a főparancsnokok. Valamennyien a világháború kipróbált tisztjei. Mandel miniszter értett ahhoz, hogy a gyarmatok alkirályaival a kapcsolatot fenntartsa és az utóbbi években állandóan látogatta az exotikus császárokat hazájukban és a párisi otthonában állandóan vendégül látta azokat. Benső barátság fűzte Bao Daihoz, Anam császárához.

A gyarmati hadsereg fontossága szembevetendő, ha tudjuk, hogy Franciaországban mennyire legyengült a születési arányszám. A gyarmatokon óriási a születési arányszám, ott ocsóbb a vér és a veszteségeket könnyebben viselik el, mint az anyaország, amely az elmúlt háború terhet viselte.

Franciaország a szakkörök szerint a támadó háborút nyugodtan helyezheti a színes hadsereg vállára. Franciaország is kivészi ebből a részét, hiszen a tisztje jórésze francia, már pedig a hadsereg legjobb tisztjei a gyarmatokon voltak. Így a nyugati fronton szükséges offenzíva nem mulik azon, hogy Franciaország nem tudja a szükséges véráldozatot meghozni. Ez volt a célja Clemenceau tanítványának, George Mandelnek és a közeljövő mutatja meg, hogy elérte-e a célt? — fejezi be cikkét a francia szaklap.

A lakbérleti szerződések hivatalból való meghosszabbítását és a lakberek emelésének megtiltását követeli a Romania című fővárosi lap

Bucurestiből jelentik a Romania című napilap cikket közlő a lakbérleti kérdések várható rendezésével kapcsolatban. A lap arra hivatkozik, hogy mind a fővárosban, mind a vidéki városokban nagy elégedetlenséget keltett a lakók körében a háztulajdonosok béremelési kísérlete. Sem a külföldi, sem a belföldi helyzet nem indokolja a lakberek emelését. A lap azt reméli, hogy a kormányzat a bérlők segítségére siet és megakadályozza a lakbérzsorak kifejlődését. A legalkalmasabb megoldás az volna, ha a kormány rendelettörvény útján a lakók javára fenntartaná a jelenlegi lakbérletek, illetve megtiltaná azok emelését. Ennek következtében az újonnan kötendő lakbérleti szerződésekben nem volna szabad felemleni az előző szerződésben megállapított béreket.

CORSO MOZI

Ma utoljára Temesvárot

TARANTELLA

JEANETTE MACDONALD és ALLAN JONES
MÉTRO-GOLDWYN HIRADÓ

Előadások 3, 5, 7, 9.15

HIREK

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottnak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 790 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyárknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Örök fények...

Olvassok az lesütődött Velencéről. Ha John Ruskin valamikor könyvet írt Velence köveiről, irni lehetne — ó de milyen sokat! — Velence fényeiről is. Igaz, hogy ezek nem olyan fények, amelyek egy gomnyomásra kiolthatók, — forrásuk nem az emberi tudás, hanem az isteni mindenhatóság: örök fények. Scholsem tud oly enyhe rózsaszínben ébredni a hajnal, sehohsem tud oly lángvörösen égni az alkony, sehohsem vándorol a hallgatag hold oly tiszta ezüstben, mint a laguna felett. De mintha azok a kioltható emberi fények is mások volnának. Velencében, mások, mint bárhol a világon. Ugy hozzártartoznak ahhoz a testetöltött álmhoz, amelyet Velence néven ismerünk, mint az alkony vagy a hajnal tüzei, mint az éjfélete vizek ezüst holdfényesülése. A piros és zöld örvényesek egyenesen hunyorgása a tenger és az éjszaka fekete végtelenségében, azok a piros kis mécs lángok a Madonna képe alatt, amelyek minduntalan felbukkannak egy-egy sikátor sötét fordulatánál, az a két zöldesfém párnányi örök láng a Szent Márk-templom oldalán, a mely ugy virraszt az alvó város felett a századok éjszakaiban, mint egy öreg dájka hűség, álmatlan szemé. Mert ezek jelentik nekem Velence igazi fényeit, nem a kivilágított terek, a lampiónos gondolatok és a neonfényes luxusállatok. Olvassom, ezeket a párnányi, szöndés és áhítatos fényeket nem mosta magába Velence sötétsége, ezek ma is és mindig ott hunyorognak éjszakaiban. Olvassom és jólesik tudomásul vennem. Hiszen ezek a szelíd kis lángok éppúgy hozzártartoznak, éppoly elválaszthatatlanok tőle, mint az égi csillagok, — Velence örök kövei közt Velence örök fényei...

— Tisztek jelentkezése a „Belgrád 22” tüzezőrednél. Az alábbi tiszteket és altiszteket ezuton szölyítják fel, hogy sirgöns jelentkezzenek a „Belgrád 22” tüzezőrednél: Bolez A. Ioan alezredes, Marinescu Gheorghe Kapitány, Klin Vilmos főhadnagy, Hirsch Elemér főhadnagy, Karda István hadnagy, Zancov Teodor hadnagy, Hintz Adolf hadnagy, Radoi Nicolae, Stoinescu Ioan, Cioc Radu, Gheorghe Ioan, Stanescu Gheorghe, Brabulescu Constantin, Stefan Ioan, Popescu Florian, Ionescu Ioan, Schönfeld Mörice, Bucsa Ioan, Armesescu Stefan és Ciubuc Vladimir örmesterek.

— A céhek jogi személyiségének elismerése. A szenátus és a képviselőház polgári, kereskedelmi és büntetőjogi törvényhozó bizottsága szeptember 12-én ülést tartott a képviselőházban, amelyen Stoicescu, a bucarestii egyetem rektora elnökölt. A bizottságok folytatták a céhek jogi személyiségének elismerésére vonatkozó törvénytervezet feletti vitát. A vita során felszóltak Bartha Ignác, I. Nistor Dansoreanu, Braescu C. C. Gherman Eftimie és Constantiu képviselők.

(—) Tieran dr. főpolgármester a fővárosban. Tieran Emil dr. főpolgármester tegnap délben Bucarestibe utazott, ahol három napig marad. A főpolgármester különböző hivatalos ügyeket intéz el, ezenkívül illetékes helyen eljár, hogy a városi lakosság számára milyen feltételek mellett lehet megszerezni a szükséges gázárlásokat. A főpolgármester azt tervezi, hogy a lakosság a polgármesteri hivatal útján jusson a gázárlásokhoz. Így lehetővé válnék, hogy a lakosság gyorsan és megfelelő áron kapja meg a gázárlásokat.

Szeptember 15
Péntek
Nikodém, Nikita

1858. szeptember 15-én született Hubay Jenő világhírű magyar zeneszerző és hegedűművész. Már gyermekkorában nagy tanulmányi adta tehetségének és a legkitűnőbb mesterek tanítványa volt. Alig végezte el zenei tanulmányait, máris meghívták Brüsszelbe az ottani zeneakadémiára tanárnak. Ekvikig működött ott, majd Budapestre került a zeneakadémia hegedűtanácsára. Számos magyar tárgy zeneművet írt. Több operájával is nagy sikert aratott.

1890. szeptember 15-én fejezték be Orsova alatt a Dunán a Vaskapu szabályozását. A Vaskapu, a mely a Duna medrében álló számos sziklákból állott, akadályozta a dunai hajózást és azért elhatározták azok kirobbantását és a Duna medrének mélyítését. A munkálatok befejezésekor folyt le a Vaskapunál a román, magyar és szerb királyok találkozója.

— A romániai repülő-posta küldemények helyzete. A posta vezérigazgatósága közli, hogy a nemzetközi események következtében az Air France repülőgépei nem közlekednek Páris és Bucaresti között. A nyugati és északi országok felé irányított repülőpostát a jövőben a LARES és az Ala Litoria repülőgépei viszik Bucaresti—Belgrád—Velenecé—Milánó felé, ahonnan a leggyorsabb közlekedési eszközökkel továbbítják rendeltetési helyére a küldeményt. A Magyarország felé irányuló repülő-postaküldeményeket továbbra is repülőgéppel szállítják, mert ezen a vonalon nem szünetel a légiforgalom. Bécsbe a repülőpostát Budapestig repülőgéppel viszik, onnan pedig vonattal küldik tovább. Törökországba szintén lehet repülőpostán levelet küldeni, a Bucaresti—Istanbuli járat gépeivel. A többi országokba címzett küldeményt nem vesznek fel a postahivatalok. A belföldi lépípostaforgalom tovább is zavartalanul folyik.

— Svéd területen kényszerleszállást végzett egy lengyel repülőgép. Stockholmból jelentik: Egy lengyel polgári repülőgép, amelynek fedélzetén egy gyalogsági főhadnagy és egy légi kiképző volt, kényszerleszállást végzett a Gotland szigeten lévő Wisbyben. A repülőgépnek elfogyott a benzine és ezért kellett leszállnia. Az utasoknak fegyverük nem volt és kijelentették, hogy Gdyniába akartak repülni, de a rossz időjárás következtében eltervezették az utat. A svéd hatóságok internálni fogják őket.

— A lengyelországi német konzulátusok tisztviselői Bucarestibe érkeztek. Bucarestiből jelentik: A lengyelországi német konzulátusok 41 tisztviselője szerdán Bucarestibe érkezett. A háború kitörése napján ugyanis ezeket a lengyel hatóságok összegyűjtötték és Varsóban, magánházakban, internálták. A holland követtség, amely a lengyelországi németek érdekeinek védelmét átvették, közbenjárta, hogy a német konzulátusi tisztviselőket engedjék szabadon. Ennek következménye az, hogy a 41 tisztviselő a fővárosba érkezett, ahonnan Budapestet és Bécsen keresztül térnek vissza Berlinbe.

— Felhívás a magyar főiskolai hallgatókhoz! A Magyar Népközösség Társadalmi Szakosztálya mult hó 8-án felhívást bocsátott ki, melynek következtében az első évre iratkozni akaró főiskolai hallgatók közölték adataikat. A nyilvántartás kiegészítése céljából most felhívjuk minden magyar főiskolai hallgatót, hogy közölje velünk (cim Romániai Magyar Népközösség Központi Irodája, Cluj Bratianu 3) okt. 15-ig a következőket: 1. családi állapottának leírása, (szülei neve, vallása, foglalkozása, vagyona, testvéreinek neve, vallása, életkora, foglalkozása). 2. Személyi és tanulmányi kimutatás, (mikor és hol született, milyen nyelvi és felekezeti iskolában végezte elemi és középiskolai tanulmányait, a középiskola 8. osztályának részletes eredménye, hol és mikor tett érettségi, az érettségi vizsga eredménye, melyik évben, melyik egyetem, milyen fakultására iratkozott be, az 1939-40. iskola évben hányadik évfolyamra iratkozott, eddigi vizsgáinak eredménye.) 3. Részletes kimutatás arról, hogy eddigi egyetemi évi alatt milyen segélyekben részesült, (egyházi, volt Orsz. Magyar Párt-i, vagy más segélyekben, azok évi összege.) 4. Melyik főiskolai intézetben fog lakni, a városban lakók pontos címe. A Méhkasnak, Ellenzék-menzának, vagy a ref. nőszövetség menzájának tagja-e. 5. Milyen segélyekre van kilátása ebben az iskolai évben? 6. Középiskolai és egyetemi évi alatt milyen ifjusági munkában vett részt (I. K. E., Mária kongregáció, Dávid Ferenc Egylet stb.). E felhívást a nyilvántartás, tanácsadás, a diákszegélyezés és a népközösségi munkaszolgálat érdekében bocsátottuk ki. Kérünk minden főiskolai hallgatót, hogy tekintse magyar kötelességének a kitűzött időpontig való jelentkezést a Magyar Népközösség Társadalmi Szakosztálya Ifjusági Munkaosztályánál. Kós Károly elnök, Albrecht Dezső előadó.

Bogaras milliomos

Különös végrendeletet hagyott Novolles bankár, akit Rio de Janeiro egyik leggazdagabb emberének ismertek. A röviddel ezeltől elhunyt milliomos egész vagyonát a legyek kiirtására irányuló kísérletekre hagyta. Különböző tudományos intézetek hatalmas összegeket örökötek azaz a feltétellel, hogy a nagy vagyonot csupán a legyek elleni harcra lehet felhasználni. A végrendelet végén megjegyezte a különöc milliomos, hogy a gyermekek és a legyek voltak életének egyedüli bosszuságai. Novolles bankár végrendeletét a hátramaradotti családtagok érthető elkeseredéssel támadták meg.

(—) Tízmillió leire biztosítják a temesvári muzeumot. Temesvár város vezetősége elhatározta, hogy a város tulajdonát képező Bánsági Muzeumot tízmillió leire biztosítja tíz és lopás ellen. A biztosításra vonatkozólag tegnap tartották meg az értekezést, amelyre a Transilvania és az Agronomul biztosító társaság jelentkeztek. Az Agronomul 15 ezer 847, a Transilvania 15.000 levi évi díjtételt kér. Valószínű, hogy a biztosítást a város a két biztosítóval együtt köti meg.

(—) Nyolc millió lei Arad város középítkezésére. Bejan Romulus dr. Arad város alpolgármestere megjelent a királyi helytartóságon Ciupe Gheorghe dr. vezértitkárnál és a város által a legközelebbi időben tervezett középítkezések engedélyezését kérte. Ezek a munkálatok a Palace kávéháznak és étteremnek a modernizálása, továbbá a köztemető felé vezető út járdájának szélesítése. A helytartóság ezeket a munkálatokat, amelyekre nyolc millió leit irányoztak elő, engedélyezte.

(—) Die Auslese. Ezen a címen Berlinben tizenhárom év óta havi folyóirat jelenik meg. Ez a folyóirat tulajdonképpen a folyóirat szemléje és mindenkor nagy hozzáértéssel és érzékkel válogatja ki az egész világ legtekintélyesebb folyóirataiból azokat a cikkeket, amelyek általános érdeklődésre tarthatnak számot. Ezeket a kiválogatott cikkeket vagy teljes egészükben, vagy pedig szakzszerű kivonatkban közli. Az Auslese éppen ezért egyképpen érdeklő a politikust, a szociológust, a jogászt, az orvost, a mérnököt, az írórt és minden más értelmiségi pályán működő egyént. Az Auslese szerkesztősége és kiadóhivatala: Berlin, Köpenickerstrasse 55.

(—) Unitárius istentisztelet. Az unitárius egyház az új tanév megkezdése alkalmával az újjájavított és újból felszentelt evangélikus templomban vasárnap, szeptember 17-én délután hat órákor gyermekistentiszteletet tart.

— A CFR biztonságai szolgálata. Bucarestiből jelentik: Az államasutak vezérigazgatóságába balesetek elhárítása céljából szeptember 15-től kezdve külön biztonságai szolgálatot létesít. E célból minden vasúti felügyelőségénél külön bizottság fogja ellenőrizni éjjel és nappal a szolgálatot.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Szentágyi Imre Béla, Serban Ana, Kecskeméti Terézia, Balog Erzsébet Katalin.

(—) Ingyenes román nyelvtanfolyam. A temesvári királyi helytartóság területére megalakult magántisztviselői céh vezetősége közli, hogy a temesvári magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak részére október elsejével ingyenes román nyelvtanfolyam veszi kezdetét. Az esti tanfolyamot egy közismert román nyelvtanár vezeti. Beiratkozni lehet délelőtt 9—1 és délután 5—9 órák között a céh titkárságánál: Timisoara, I. Eminescu-ucca 5. sz. Telefon 12—75.

GYOGYSZERTÁRAK ÉJLELI SZOLGÁLTATA:

Pénteken, szeptember 15-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Bratianu téren levő Götts gyógyosztár

A II. kerületben a Dacilor uton levő dr. Kovács gyógyosztár

A III. kerületben a Porumbescu uccában levő Sárja gyógyosztár.

A IV. kerületben a Vacarescu uccában levő Braun gyógyosztár

Az V. kerületben a Corvin gyógyosztár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyosztára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozsi

MŰSOR:

Péntek, szeptember 15.

Capitol: A dzsungel tragédiája (angol film.)

Apollo: Bécsi örökség (német film.)

Corso: Tarantella (német film.)

Scala: Gunga Din (angol film.)

Japán a mongol terület ellen támadni készül

Rómából jelentik: (Radiopress.) A Corriera della Sera tokiói jelentése arról számol be, hogy hivatalos japán körök kijelentései szerint a Kínában működő egységes japán főparancsnokság megalakításának az a célja, hogy a kínai vizslyát Japán mielőbb tisztázza. A mongol területen levő laptudósítókat felszólították, hogy hagyják el ezeket a területeket. Ebből arra következtetnek, hogy ezen a vidéken a japánok nagyszabású támadásra készülnek.

— Lehet-e napjainkban igazságos háborút viselni? A „bellum justum” — az igazságos háború bölcselati és jogászai tárgyalása a nemzetközi háborus vizslyát folytat ismét előtérbe került. A magyar nyelvű szakirodalomban feltűnéskeltő Dsida Elemér kimerítő tanulmánya, mely a Vasárnap most megjelent számának kiemelkedő cikke. A cikk időszertiségre mi sem jellemzőbb, mint a lap szerkesztőségéhez nap-nap után befutó levelek, melyekről a keresztény világnézet és a háború viszonyának megvilágítását szorgalmazták. Vezetőhelyén a Vasárnap XII. Pius pápa békekisérleteihez fűz mély gondolatokat. Sinkó György dr. csikszeredai főorvos az erdélyi népesedéspolitikai viszonyokról ad újszerű meglátásokat, „Az egyke mint a szelekció és kontraszelekció tényezője a társadalomban” című II. (befejező) közleményében. B. Brandenstein Béla a nemzeti szocializmus és fasizmus megítéléséről ad történetbölcselati irányelveket. Az időszertű kérdések vonalán áll a Vasárnap többi írása is: Prohászka püspök a háborúról — A világ megint dopbergéstől hangos — A Radio Románia magyar hírszolgálat — „Az ember tragédiája” román színpadon — A Déli Hírlap a sajtó-politikáról — Anglia és a cionizmus — A lengyel katolikusok nehéz napjai — A spanyol sajtó újjászülése — Görögország és a katolicizmus — A szellemi olimpiász „versenyismái” — Vegyes bizottság előtt az erdélyi katolikus magyarság ügyei — Az irodalmi résznek ezuttal szűkebb hely jut. Érdekes és megítható Nagykárolyi Etelka novellája (Szerencsét próbálunk.) Mai román költőket mutat be, sikerült versfordításban Gáldi László (Ion Pillat): Este a sziklán — Emil Giurgiuca: Márciusi napfény — P. O. Hviezdoslav szlovák költő „Véres szonettje” megrázó élmény, Sipos Győző fordításában. Krónika. A Vasárnap borítékját Karácsonyi István művészi felvétele díszíti (Nagybíhar), a szöveg között pedig érdekes felvételek kapunk az aradi katolikus plébánia gyermeknyaralató táboráról. A Vasárnap egyes száma csak 12 lei, fél-évre 120 lei. Megrendelhető a kiadóhivatal utján: Arad, Str. Brătianu 2—3.

— Borzalmas autókatasztrófa. Piatra Neamt-ból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt Targu Neamt és Piatra Neamt között. A Neamtú testvérek tehergépkocsija egy domboldalon haladt, amikor a kocsit vezetője elvesztette uralmát a gép felett és a teherautó az árokba fordult. Az autón ülő 57 munkás közül sokan megsbesültek, közöttük többen életveszélyesen.

— Hazatértek a Németországban tanuló török diákok. Ankarából jelentik: A Hávas iroda jelenti: Valamennyi Németországban tanuló török diák, számszerint 97, visszatért hazájába.

Nedelcu tanár előadása Valenii de Munteban

Nedelcu Constantin tanár az országór szervezet vezérfelügyelője, aki bánásgyi eredetű, szintén nagy lelkesedéssel vett részt Iorga Nicolae királyi tanácsos, egyetemi tanár Valenii de Munte megnyitott szabadegyetemének szervezési munkálataiban. Minden esztendőben hűségesen részt vesz az ottani tanfolyamok ünnepélyes megnyitására és lehetőleg ott is marad a tanfolyamok megkezdéséig. Az országór szervezet létesítése óta országórtábor is megvalósult Valenii de Munteban és az országórok is részt vesznek az előadások hallgatásában. Nedelcu Constantin tanár az elmúlt években Vlaicu Aurél pilótáról, Dragoi Sabin zeneszerzőről, Dániáról és az Amerikában élő románokról tartott nagy érdeklődéssel fogadott előadásokat. Ebben az esztendőben Nedelcu tanárnak jutott a megtisztelő megbízás, hogy a nyári egyetem befejező előadását tartsa. Előadásának címe volt: A nevelés örök ideáljai. A nevelésről mint hivatásról beszélt, amelynek célja, hogy az ifjúságot a jó és szép, az igazság és a jog és végül a jószág szeretetére oktassa. Az előadás alap gondolata az volt, hogy senkinek sem lehet boldog, aki nem jó.

„Magyarország nem bocsátkozik kalandokba”

Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök beszéde. Miért marad semleges Magyarország?

Budapestről jelentik: (Dunaposta). Gróf Teleki Pál magyar miniszterelnök a Magyar Élet Pártja ülésén nagyszabású beszédet mondott, a melynek során többek között a következőket mondta:

— A magyar külpolitikának az az iránya, a melyet az egymásután következő kormányok követek.

semmilyen sem változott,

ugyszintén nem változtattuk és nem változtatjuk meg a belpolitikai célkitűzéseinket sem. Az a nyugalom, amellyel a magyar nemzet fogadta az európai válságot, csodálatot keltett az egész világon.

— Mi nem bocsátkozunk kalandokba.

A magyar külpolitika csak a magyar érdeket szolgálja.

A mi politikánk a nyugodt munka és a semlegesség politikája, ezt a politikát követi Olaszország, Jugoszlávia és még sok más állam is. Németországnak is érdeke, hogy a Dunamedencében a békés termelői munka tovább folytatódjék.

Miért még a magyar miniszterelnök még arra is, hogy a kormány kénytelen volt az utóbbi napokban kivételes intézkedéseket foganatosítani, annak ellenére, hogy a magyar közvélemény a legnagyobb nyugalommal fogadta az eseményeket. Hangoztatta, hogy ezeket a védelmi intézkedéseket meg kellett tenni, mert megtették a hadszíntérről sokkal távolabb fekvő országok kormányai is. Ha további rendkívüli intézkedésekre lesz szükség.

(—) Marta dr. királyi helytartó Aradon. Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap reggel Demenescu Ion kabinetigazgató kíséretében Aradra utazott, ahol fogadta az ottani hatóságok fejeit. Marta dr. királyi helytartó részt vett a modernizált aradi vízművek felszentelési ünnepségén.

(—) Orvosi hír. Dr. Hirsch Sándor bőrgyógyász, a nemis és húgyszervi betegségek szakorvosa, ismét rendel. Aranyér és visszérkezelések. Röntgen, rövidhullám. Bulevardul Regele Ferdinand, „Palace-ház”, I. emelet. Telefon: 24—26. sz.

(—) Német tanítás az állami elemi iskolában és óvodákban. A közoktatásügyi minisztérium értesítette a német népközösséget, hogy beadványában foglalt kérelmére hozzájárul ahhoz, hogy német származású gyermekek német iskolákban, vagy tagozatokban nyerjenek elhelyezést. Ezekben az iskolákban és tagozatokban a törvényben foglalt korlátozások mellett valamennyi osztályban — tehát ugy az óvodákban, mint pedig a felsőbb tanfolyamokon is — az oktatás nyelve a német. A minisztérium utasította a tanfelügyelőségeket, hogy az erre vonatkozó rendelkezéseket és a nemzetki-sebbségi szabályzatot betartsák.

(—) Halálozások. Meghaltak: Bunyov Katalin született Frelkov hetvennégy éves, Caldaras Róza kilencvenéves, Radovan Artur husz éves, Krichmayer Amália született Felter harminckilenc éves. Schneider Györgyné született Schupfer Hermína negyvenkét éves.

ség — fejezet be beszédét Teleki Pál gróf miniszterelnök — akkor haladéktalanul meghozza rendelkezését a magyar kormány, de ezt úgy fogja megtenni, hogy a közvélemény ne érezze, hogy a további rendkívüli intézkedésekre mulhatatlanul szükség volt.

A magyar képviselőház ma formális ülést tartott, amelyen felolvasták a kormányzói kéziratot az ülészak bezárásáról és az új ülészak péntekre történt összehívásáról. Ezzel az ülést elnapolták és a legközelebbi ülést pénteken délelőtt tartják, amikor a ház két alelnököt választ. Hasonlóan néhány perces ülést tartott a magyar felsőház is.

Csehországban nem voltak letartóztatások

Prágából jelentik: (Rador). A DNE jelenté: Biztonsági célok érdekében az utóbbi időkben a cseh-morva protektorátus területén csekély számú letartóztatások történtek. Azok a külföldön elterjedt hírek, mintha 400 letartóztatást eszközöltek volna, nem felelnek meg a valóságnak, viszont az a hír sem felel meg a valóságnak, mintha nem a cseh rendőrség tartaná fenn a rendet a protektorátus területén, mert a cseh rendőri szolgálat tovább működik.

(—) Erzsébetvárosi küldöttség a városházán. Az Erzsébetvárosi külső részén évek óta az a vágy nyilvánult meg a lakosság részéről, hogy ottani utcákat bekapcsolják a közúti forgalomba. Miként megirtuk, a város vezetősége a városnak ezen a részén trolibuszjáratokat tervez. Ma délelőtt Kreiling Péter, nyugalmazott vasúti főfelügyelő és Hornischer Pál, nyugalmazott resicai gyári főtisztviselő küldöttséget vezetnek Warth Péter dr. alpolgármester elé és a trolibuszjáratoknak minél előbb való megvalósítását kéri. Ezenkívül kéri fogják, hogy a város az erzsébetvárosi tudógon-dozóintézet környékét parkirozza.

(—) Orvosi hír. Dr. Kovács Ödön nőorvos szabadságáról hazatérve, rendelését újra megkezdte. II. 3. August-ucca 8. Telefon 42—95.

— Önműködő petróleum-szondaelzárót találtak fel. Román kőolajipari körökben olyan találmányról beszélnek, amely valósággal forradalmasítaná a kőolajtermelés iparát. Olyan készülékről van szó, amely önműködőleg lezárja a szondákat tűz esetén. A találmány Alex. Lupolover mérnök munkája, aki romániai származású.

(—) Az ítélőtábla új vádтанácsa. A királyi ítélőtábla új vádтанácsa ma kezdi meg működését. A vádтанács tagjai Antonini Mircea, Dumitrescu Dimitrie és Isacu Stefan dr. táblabírák.

SCALA

Megérkezett! Az idei szezon legnagyobb filmje!

GUNGA DIN

GARY GRANT; DOUGLAS FAIRBANKS világ-filmje. — E filmhez minden reklám felesleges, ezt mindenkinek meg kell nézni.

Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

= KÖZGAZDASÁG =

A posta vezérigazgatóságának álláspontja:

A kereskedelmi utazók által inkasszált összegeket postán kell elküldeni a cégnek

Emlékeztet az az ellentét, amely az utazó kereskedők egyesülete és a posta között hónapok előtt támadt. A kereskedelmi utazók ugyanis régi szokás alapján vidéki körútjaik során cégek számára inkasszót is végeznek. A posta vezérigazgatósága ezt kifogásolta azzal, hogy az inkasszó továbbítása, a posta jogkörébe vág. A temesvári utazó kereskedők egyesülete ezen felfogás ellen a bányászati kereskedelmi testületek szövetsége útján emlékiratot terjesztett a postai vezérigazgatóság elé. Az emlékirat részletesen kifejti, hogy a kereskedelmi utazók által végzett inkasszót törvény engedi meg és gyakran

technikailag sem lehetséges, hogy az inkasszált pénzt postán küldjék el.

A pénzt legtöbb esetben az esti órákban kapják és olyankor a vidéki postahivatalok már zárva van-

nak. A posta vezérigazgatósága most válaszolt az emlékiratra. A válaszban kifejti, hogy nincsen kifogás az ellen, ha a kereskedelmi utazók továbbra is végeznek inkasszót, ragaszkodik azonban, hogy

a beszedett pénzt feltétlenül postán küldjék be a cégüknek.

Hogy ez lehetővé váljék, a vezérigazgatóság utasította a vidéki postahivatalokat, hogy a kereskedelmi utazók által postautalványon feladott pénzt az esti hivatal-zárás után éjjel is elfogadják. A kereskedelmi utazóknak másik kifogását, hogy a postahivatalok a feladott összegnek csak husz százalékát fogadják el ércpénzben, a vezérigazgatóság úgy orvosolta, hogy a vidéki postahivatalokat utasította az ércpénznek korlátlan mennyiségben való elfogadására.

Módosítás előtt áll a spekulatörvény

Az összes büntetési tételeket fel fogják emelni

A nemzetgazdasági minisztériumban serényen dolgoznak az árdrágító visszaélések megfékezéséről szóló törvény módosításán. A törvény a jelenlegi viszonyok között elégtelennek bizonyult és bár Bujoiu miniszter elvileg a szabadkereskedelem híve, a korszerű szigorítástól nem fog kitérni. Az üzletek ellenőrzését hatékonyabbá teszi a rendelet és

általában szigorítják a szankciókat.

A büntetési tételek emelése folytán egyes esetekben

az üzlet lezárását fogják alkalmazni.

A tervezet a hét folyamán átmegy a törvényhozó bizottsághoz, amelytől sürgősen véleményezést kérnek. Bucurestii közgazdasági körökben számítanak arra, hogy

elnyészően csekély esetben fogják a törvényt alkalmazni

és a végrehajtás a kereskedők ok nélküli zaklatásához nem fog vezetni.

Egy félév alatt 60 százalékkal csökkent a magyar tűzifaimport

A nagy visszaesés közelről érinti a román fapiacot

A román fának az elmúlt két évtizedben a magyar piac egyik legnagyobb felvevője volt. Kárpátjának Magyarországhoz történt visszaeséséről szóló törvény módosításán. A törvény a jelenlegi viszonyok között elégtelennek bizonyult és bár Bujoiu miniszter elvileg a szabadkereskedelem híve, a korszerű szigorítástól nem fog kitérni. Az üzletek ellenőrzését hatékonyabbá teszi a rendelet és általában szigorítják a szankciókat.

Tehát a tűzifaimport 4380 vagonnal esett vissza. Ugyanakkor azonban a bányafabevitel Romániából 50 százalékkal emelkedett. A fűrészarubevi-

tel általában ugyanazon a szinten mozgott, mint az előző évben.

Hivatalos jelentés szerint a magyar kormány Ludapesten vagonban métermázsánként 3 pengőben állapította meg az I. osztályú bülk hasáb tűzifa árát. A 350 kilométer távolságon felüli szállításra 100 métermázsánként további 15 pengő fuvardíjviszatérítést engedélyez a magyar kormány. A tűzifaának ilyen arányú olcsóbbítását a magyarországi erdőbirtokosok indokolatlannak tartják, mivel szerintük Magyarországon nincsenek olyan készletek, amelyekkel a 300 pengős árszínvonal biztosítható lenne.

A temesvári tanonciskolákban negyven tanár oktatja majd az inasokat

Az ipari és kereskedelmi tanonciskolák fenntartó bizottsága ülést tartott, amelyen

végrehajtották az új tanévvel kapcsolatosan szükséges átszervezést.

Tieran Emil dr. főpolgármester, akit másnéven teendő hátráltatnak abban, hogy a bizottság munkálataiban állandóan résztvegyen, a maga helyére a város képviselőjében a bizottságba Miloia Ioachim dr. kulturális tanácsnokot delegálta. A bizottság elnökevé Dobosan Ioan dr. volt főpolgármester, alelnökévé Miloia Ioachim dr.-t választották. Coman Gheorghe helyettes igazgató jelentette, hogy Ralea Mihai munkaügyi miniszter a tanonciskolák ügyében

hozza intézett sürgönyre az a távirati utasítást küldte, hogy a felfüggesztett beiratásokat folytassák. Ebből arra lehet következtetni, hogy a miniszter megfelelő módot keres a tanonciskolák működéséhez szükséges alap biztosítására.

A tanonciskoláknak az 1500 tanonc részére közbiztonságban álló negyven tanári állása lesz.

Ezekre százonfelül érkezett be kérvény. A kérvényeket felülvizsgálás és javaslatlétel végett kiadták Evutiann Sabin tanügyi és Bottez Gheorghe munkaügyi vezérfelügyelőnek. A tanonciskolai tanárok kinevezése ügyében a döntés néhány napon belül megtörténik.

Magas a gyapotáru közéértéke. Az UGIR eljárt a pénzügyminisztérium forgalmi adó igazgatóságánál és kérte a gyapotszövet, a fonal és a vizonafonal közéértékének sürgős módosítását, mivel a jelenlegi 420 leies (a szöveteknél) és 190 leies (a fonalak) kg.-kénti ár tulzott. Ugyancsak az UGIR kérte, hogy ne vessenek ki pótléteket a raktáron levő fonal után, amit az illeték felemelése tett szükségessé.

Jóminőségű az idei tengeri. A kukorica törése országszerte megkezdődött. A minőség meghaladja a tavalyit és ennek megfelelően alakulnak ki az árak 3.40 lei körül, míg az örölhető tengeri 3.50 leit ért el kg.-ként. Tavalyi tengeri 4.55—4.65 a kikötőben, 4.30 a vasuti állomáson. Kötések eddig csak belföldi fogyasztásra történtek és az auzasztusban vállalt engagemente szállítása folyik.

A hadfelszerelési cikkek és nyersanyagot importkötő igazolása nélküli kiadja a vámhivatal

Amint már megírtuk a kormány gazdasági bizottsága a belföldi piac ellátásának biztosítása érdekében elhatározta, hogy a formáságok vagy behozatali engedély hiánya miatt a vámraktárakban felgyűlt áruk kiszolgáltatásának feltételeit leegyszeresíti. Mindenekelőtt elhatározta a bizottság, hogy a következő nyersanyagokat azonnal kiadják a címzeteknek: nyersgyapot és pamuffonal, nyersgyapjú és gyapjufonal, nyersbőrök, cserzőanyagok, gumi, fémek, réz, horgany, ón, vastombók, nyersvas, speciális acélok, kohászék, gyógyszerek és sebészeti készületek. Minden formáság nélkül azonnal kiadják mindazoknak az iparvállalatoknak érkezett árukat is, amelyek a hadfelszerelés céljaira dolgoznak. A nemzetgazdasági minisztérium felhatalmazást kapott, hogy az áruk címzettjeinek különleges behozatali engedélyeket állítson ki, amelyeket az érdekelt cégek a jövőbeni importkötőjének a terhére írnak. Ezekhez az importengedélyekhez nem kell Banca Nationala előzetes devizaátutalási láttamozás, miután ezeknek az áruknak a kifizetési módját később fogja megállapítani a kormány. Kiadják a fenti árukra szóló olvan engedélyeket is, amelyeket eddig a kontingenztalási hivatal adott tartott vissza, mert a Banca Nationala nem adott rájuk devizaátutalási láttamozást. A jövőben pedig, mielőtt a fent felsorolt áruk megérkeznek a vámhivatalokhoz, azonnal ki kell értesíteni a címzetteket, hogy az új eljárás alapján kiváltásuk az árut.

Már szeptember 15-én megdrágul a vasúti fuvar

Megírtuk, hogy a hivatalos lapban közzétett hirdetmény értelmében a CFR vezérigazgatóság az áru szállításnál 10. a személyforgalomnál pedig 5 százalékos fuvardíjmelésre kapott felhatalmazást, egyelőre másfélétől időtartamra. Az eredeti közlemény szerint az új díjemlések október 7-ikétől léptek volna életbe, de a CFR most helyreigazítást jelentett meg a hivatalos lapban, amely szerint az új díjtételek már szeptember 15-iktől érvényesek

(=) A bányászati gabonapiac helyzete a kínálat ellenére üzletellen és csendes. A piac árak a következők: Búza 75 kilós 430 lei, tengeri 440 lei, korpa 320 lei, új zab 400 lei, muhar-mag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 850 lei, lencse 600—700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei százkilónként.

Szőlőtermelők figyelmébe. A közvetett adó pénzügyigazgatósága felszólítja a szőlőtermelőket termelési nyilatkozat megtételére. A nyilatkozat a következő adatokat tartalmazza: a szőlővel beültetett terület, tekintet nélkül arra, hogy saját tulajdon, vagy bérlet. 2. A direkttermő szőlővel beültetett terület akár saját, akár bérlet. 3. Az ez idén termelt bormennyiség és a tavalyi termésből meglévő készlet. A nyilatkozatokat ingyenesen állítják ki a községi előjáróságok és azokat legkésőbb december 1-ig három példányban kell a pénzügyigazgatóságnál beterjeszteni. Azok a termelők, akik szőlőt, vagy mustot elszállítanak, azt kimutatásban szintén feltüntetni kötelesek. A nyilatkozattal kapcsolatos összes felvilágosítások megtudhatók minden község előjáróságánál.

Számolni kell a számlákat. A Nemzeti Repülőalap bélyegigazgatósága közölte a vámhivatalokkal, hogy a kereskedő a bélyegtörvény 27. szakaszának utolsó bekezdése alapján számláit számolni köteles. A számolás az év első napjától az utolsó napig terjed időrendi sorrendben. Ha tehát — mondja az átirat — a vámhivatalhoz számozatlan számlát adnak be, úgy az azt terjesztve a pénzügyigazgatóság elé, hogy a bélyegtörvény 75. szakasza alapján kihágási jegyzőkönyv vétessék fel.

Korlátlanul áruható a must. A szeszgyed-árusítás igazgatóságának rendelete szerint a korcsmák, vendéglők, általában italmérséi engedéllyel rendelkező cégek minden korlátozás nélkül hozhatnak forgalomba mustot.

Angol tőke a szatmári Princz-gépgyárban. A szatmári Princz vasöntő és gépgyári részvénytársaságban angol tőke kapcsolódott be. Az angol csoport megbízottjaként Frank I. Andersont beválasztották a vállalat igazgatóságába.

Nem engedik emelni a növényi olajok árát. A növényi olajgyárak kartellje korábban felemelt az olajárakat. A bucaresti polgármester közbenjárta a minisztériummal, hogy az olajárakat szállítsák le a régebbi színvonalra.

Rádió

PÉNTEK, Szeptember 15.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Időjelzés, vízállásjelentés. 12.03: Hanglemezek. 13: Időjelzés. 13.05: Hangverseny. 14: Művészeti hírek. 14.10: Rádió ujság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, 19.02: Hangverseny. 20: Előadás. 20.15: Népdalok. 20.40: Tánclémezek. 20.55: Hanglemezek. 22: Rádió ujság. 22.25: Tánclémezek. 22.40: Indulók. 23: Rádió ujság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia, német és olasznyelvű hírszolgálat.

Budapest I. (Rögzített állandó műsorszámok). 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. Utána Étrend. 11: Hírek. 1: Harangszó. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak, élelmiszerárak. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.15: Hírek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.40: Hírek idegen nyelveken. 1.05: Hírek.

Budapest I. 11.20: Az olasz-magyar barátság. Felolvasás. 11.45: A szem egészségétana. Felolv. 13.10: Postászenekar. 14.30: Bura Sándor cigányzenekara. 17.15: Diákfelőra. 18.10: Felten-Dalkör. 18.50: Ruszin műsor hanglemezekkel. 19.20: Táncczene. 19.40: Sport. 20.25: A kassai Rákóczi-muzem. Közvetítés. 20.55: Szalonzene. 21.25: Külügyi negyedóra. 21.40: Hettyey Aranka és Táray Ferenc klasszikus előadástje. 22.10: Pertis Pali és cigányzenekara. 23: Zongorahangverseny. 24: Jazzdalok és tánczene.

SZOMBAT, Szeptember 16.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Időjelzés. 12.03: Hangverseny. 13.40: Opera és operett lemezek. 14: Művészeti hírek. 14.10: Rádió ujság. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Aktualitások. 18: Orszázeörök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Előadás. 19.17: Hangverseny. 20: Előadás. 20.40: Román dalok. 21: Rádió posta. 21.15: Hang lemezek. 22: Rádió ujság. 23: Rádió ujság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia és angolnyelvű hírszolgálat.

Budapest I. (Rögzített állandó műsorszámok). 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek. Utána Étrend. 11: Hírek. 1: Harangszó. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak, élelmiszerárak. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.15: Hírek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.40: Hírek idegen nyelveken. 1.05: Hírek.

— Hát mi legyen más? Tudja errefelé kissé forróbb vér csörgedezik az erekben és itt nem elég-szenek meg azzal a szerelmesek, hogy kéz a kézben végigülnek a padon az éjszakát hanem... de hiszen látja...

— Kezével hanyag mozdulatot tett a pad felé. Ronald is odanézett.

— Háziasszonyom lánya, — szolt Ronald felé Welton — a férfi pedig a vőlegénye... Már egynéhány-szor önkéntelen tanuja voltam spanyol ábrándozásainknak... Szerencsére mindig idejkorán észrevettem őket és ilvenkor, mint most is, diszkrétan a bokrok közé húzódom.

Karongfotta Ronaldot és halkán, óvatosan vonta magával, amíg egy újabb kanyarodónál újból visszatérhettek az útra.

Ronald teljesen elfelejtette előbbi aggodalmait, különösen, amikor Welton kissé szokatlanul lágy hangon beszélni kezdett.

— Tudja, az én ifjuságom jut az eszembe... Rajongtam a lányokért... talán ezért is nem volt szerencsém náluk soha... úgy, hogy lassankint le-szoktam a szerelmeiről. De a szerelmesek? Azokért rajongok, azokért mindent megteszek... Azért vi-gyázok úgy ezekre is, hogy meg ne zavarjam őket...

A szobája aajtánál ismét előreengedte Ronal-dot. Az belépett ugyan, de meglepetten állt a kü-szöbön. A szoba úgy nézett ki, mint valami nagy raktárhelyiség. Soha nem látott egy helyen, ennyi mindenfélét és ilyen változatossággal felhalmozva. Konzervdobozoktól kezdve, csolnakokig minden volt ebben a szobában.

Welton mosolyogva veregette meg a vállát.

— Ne ijedjen meg, nem járunk rossz helyen. Nem vegyeskereskedésbe pottyant bele, mert ez a lakásom.

— Dehát mi ez a sok mindenféle?...

— Ez az a bizonyos elkezdés, vagyis az első előkészületek említett utazásomhoz... De kérem foglaljon helyet... Úgy gondolja, hogy nincs hol? Egész nyugodtan ráülhet Mary oldalára...

— Mary oldalára?...

— Igen! Ne csodálkozzon... Ez a csolnak a

Budapest I. 11.15: Ifjusági rádió. 11.45: Mit néz-zünk meg? 13.10: Balalajka zene. 14.30: Szóra-kozható lemezek. 17.15: Móra Panka mesél. 18.10 Rádióposta. 18.40: Szalonzene. 19.45: Svájci mű-vészete. Előadás. 20.25: Sándor Anna és Oláh Fe-renc magyar nótákat énekel cigányzenekisérettel. 21.10: Galamb a kalitkában. Hangjáték két rész-ben. 23: Kézzongorás műsor. 24: Táncczene.

KÖNYVEK

— Magyar néző. Cs. Szabó László könyve. (Nyugat kiadás, könyvnapjára kötet 119 lei.) Cs. Szabó László erősen benne él korában, éles szemmel figyeli mindenféle oldalról, érdeklődése majdnem korlátlan, bőven van szempontja minden-féle dolgok megfigyelésére és megvilágítására, ér-zéke a kis és nagy dolgok közötti kapcsolatok meg-érzésére és felmutatására. Könyvből, újságból, utazásból, tapasztalatból merített tudása annyira, hogy szilárd alapja lehet ítéletének s hirtelen tá-madt, sokszor szeszélyes ötletei is sulyt kapnak tőle. Kis megfigyelései tülkör-cserepek, de olyan tülkör-cserepek, amelyekbe belenézett a mai világ. Jóformán napról-napra kíséri a mult szeptember közepe tájától tartó történelmi eseményeket a ma-ga külön megfigyelő állásából, a rádió irodájából nézve. Sikertült lerögzítenie egy emlékezetes idő-pont légkörének sürítetttségét, írása elsősorban így dokumentum. Azt adja, amit hivatalos jelentések, hírlapi közlemények nem tudtak adni.

— Török Sophie: Nem vagy igaz! (Nyugat ki-adás, könyvnapjára kötet 119 lei.) Megszületik előttünk egy gyermek, csak éppen az apja, aki nem-zette, nincs jelen, ahogy egy róka, vagy farkas nincs ott kölyke születésénél. Az eset tökéletesen indokolt. Más dolga van. A kenyer. Mégis borzasz-tó! Olvassuk a születés misztériumának éles, rész-letes, pontos orvosi rajzát. De a csecsemő kicsit mégis idegen attól a testtől, amely a világra hozta. Az előtérbe lép, roppant szenvedéllyel és vadság-gal egy meddő asszony. Ezé a gyerek! Ő akarja jobban, ő teremtette meg a lehetőséget arra, hogy megszülessék. Kényes kérdéshez, csaknem baboná-hoz nyul hozzá a történet. Vajjon olyan fontos-e a fizikai kapcsolat, amely a szülő és gyermeke kö-zött van, vagy vannak más kapcsolato kis, amelyek nélkül az élet nem jutott tovább a kezdet durva formáinál? Török Sophie oly indulatos erővel ál-lítja, hogy valakinek lehet gyermeke akkor is, ha nem szült, hal el kell hinni, az ember szinte haj-landó kisebb jelentőséget adni a folyamatnak, a hogy a gyermek fogan és a világra jön, hozzátár-sítva a test dolgalhoz valami mást is, amely ösz-szefoglal mindenkit, aki él.

Mary, amely mellett ön áll... Foglaljon tehát he-lyet, azonnal hozom a whiskyt.

Ronald csodálkozva ült le és csodálkozása egy-re nőtt, amint jól körülnézett a szobában. Nem is állta meg, hogy meg ne kérdezze Weltont:

— Mondja csak, ha ez a szobája, hol alszik tu-lajdonképpen?

— Aludni? Abban a másik csolnakban ott a tulsó sarokban, amelyikben a pokrócok vannak.

Közben töltött a whiskyből, amely kitűnő volt.

Ronaldnak most már végleg és teljesen eltűnt minden aggodalma, sőt egyre jobban tetszett neki házigazdája. Kissé inkább csunya és komikus fi-gura, de olyan szelidséggel, szívjósággal kedélyes arcán, amellyel mindenki rokonszenvét elnyerte, Ron-nald szinte szégyelte magát, amikor arra gondolt, hogy mivel gyanúsította-ezt az embert.

Beszélgettek. Ronald kikérdezte őt.

— És mondja csak, tulajdonképpen mégis ho-gyan jutott ön arra a gondolatra, hogy ilyen uta-zásokra induljon?

— Első sorban, miként már mondtam a termé-szetem, a vérem visz... másrészt pedig meg kell vallanom: egy monda:

— Egy monda?...

— Igen. Egy monda, amelyet ősrégi kéziratokból betűttem ki és amely szerint az Indus folyó alatt egy ősi temetkezési hely van, királysirok, mérhetelen kincsekkel és gazdagsággal és amelyikhez az út az Indus folyó medréből vezet. Nevelésnek tetszik talán a dolog, pedig nem az. A krónikákban és egy-koru iratokban nagyon világosan és komolyan von-nul végig ez a dolog, pontosan megegyező adatokkal, annyira, hogy több tudós ezzel a cőllal már útra-kelt, de odavesztek... Remélem én szerencsésebb leszek...

Ronald gondolataiba mélyedve, ábrándozva hall-gatta.

Indiába!

Már gyermekkorra óta álmainak netovábbja volt az őserdők, a csodálatos paloták, a mérhetetlen kin-csek, az emberemjárta dzsungelek különös hazája. India. A különös, bűvös, varázslatos föld, új álmok, vágyak régi hazája. A misztikumok titokzatos or-szága, az ezeréves művészetek hazája.

(Folytatjuk)

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

Ijedten meresztette előre szemeit a sötétben és összerázkódott, mert hátulról egy erős, kemény kéz ragadta meg csuklóját. Gyorsan hátrafordult. Welton éles profilját pillantotta meg. Az idegen mint egy vaskapocs fogta a csuklóját és húzta magával a bokrok közé. Ronald ki akarta magát szabadítani annál is inkább, mert a revolvere is ezen az oldalon volt a hátsó zsebében. A másik, szabadon maradt kezével nem tudta kivenni, de Welton ellent-mondást nem tűrő hangon vonszolta magával:

— De mit huzatja magát, jöjjön, ha mondom...

Ronald nem tudta mire vélni a dolgot. Wel-tonra nézett, aki az útra kémlt. Ő is oda pillantott és majdnem felkiáltott meglepetésében.

Ott egy pad volt a lehajló ágú fák alatt és a padon egy nő. Csak nagyon gyér öltözöt volt raj-ta, kendője pedig a pad mellett fektült. A nő mellett egy férfi állt, két kezével a nő vállát fogta olyan erővel, hogy a nő jajgatott.

Ronald megdöbbenve nézte a jelenetet. Csak annyit látott, hogy egy nő veszályban van és el-feledtette vele saját aggodalmát. Összeszedte magát és ki akart ugrani a bokrok közül. Ki is ugrott vol-na, ha Welton az utolsó pillanatban meg nem ra-gadja.

— Legyen eszénél, — rivalt rá kissé nyersen — hova az ördögbe akar szaladni?

Ronald szinte ellenségesen nézte végig.

— Az a nő veszályban van és én nem nézhe-tem...

Nem folytatta tovább, mert Welton elengedte a kezét és halk, de szívből jövő nevetésre fakadt.

— Legyen nyugodt kedves barátom, nem olyan veszályos szerezem ez, Spanyolországban vagyunk, vagy mit gondol?

Ronald elképedve nézett rá:

— Szerezem?...

Törökország nem köt megemlékezési egyezményt Németországgal

Ankarából jelentik: (Dunaposta). Hivatalosan ejtik, hogy minden alapot nélkülöz az a külügyi híresztelés, amely szerint Törökország a közel jövőben támadást kizáró egyezményt köt Németországgal.

Anglia megvásárolta Argentina termését

Londonból jelentik: (Dunaposta). A hadiállapot kibátását az angol gazdasági életre kezdik érezni. Mint a Financial News megállapítja London kártérítése nagy veszteséget jelentett az üzletek számára. Az áruházak forgalma teljesen megcsappant és a londoni üzletek komoly nehézségekkel küzdenek. Az elsötétítés folytán majdnem teljesen megszűnt a szórakozó helyek forgalma. Az általa nos fogyasztás husz százalékkal esett vissza.

Rómából jelentik: (Dunaposta). Az olasz lapok szerint Anglia megvásárolta Argentina egész termését, amely mintegy 4 millió tonnát tesz ki, de a szállítás problémátikus, mert az egész kereskedelmi flottát igénybe kellene venni az elszállításra. Eddig 31 hajórakomány érkezett Angliába és mintegy 250.000 tonnát szállított.

RIGÁBÓL TÁVOZIK A POLGÁRI LAKOSSÁG

Rigából jelentik: (Rador). A lett hatóságok felszólították Riga lakosságát, hogy ürítsék ki a várost. A lehetőségekhez mérten a lakosságnak a környező falvakban kell elhelyezkednie.

Lengyelország hajlandó lett volna a békés tárgyalásra

Párisból jelentik: (Rador.) Lukaszewicz, Lengyelország párisi nagykövete az Amerikai klubban rendezett összejövetelen elmondott beszédében tiltakozott azon erőszak ellen, amelynek országa áldozatul esett. Lukaszewicz hangsúlyozta a lengyel hadsereg és polgári lakosság hősiességét, majd rávilágított arra, hogy

Lengyelország elfogadta Rooseveltnek, az Egyesült Államok elnökének azon javaslatát, hogy a felmerült ellentéteket békés tárgyalások útján rendezzék,

azonban Németország hadserege behatolt Lengyelországba. Rávilágított arra is a párisi lengyel nagykövet, hogy a lengyel pilóták tartózkodnak a nyílt városok bombázásától, a német pilóták ennek ellenére bombázzák a lengyel városokat és ezeknek a bombázásoknak az asszisztens hangsúlyozta, hogy Lengyelország mindnyok és gyermekek ezrei esnek áldozatul. Lukaszewicz folytatja küzdelmét, amíg német katonai lengyel területen tartózkodik.

Lengyelország bízik saját erejében és teljes bizalommal van szövetségesei iránt is és függetlensége, valamint szabadsága érdekében a végső győzelemig folytatja a harcot.

Angliába érkezett Windsor herceg

Londonból jelentik: (Rador.) VI. György angol király csütörtökön fogadta az Angliába hazatért windsori herceget. Három év után ez volt az első találkozás az angol király és a trónjáról lemondott testvére között.

Rigából jelentik: (Rador). Több korosztályt, a tartalékállományból zászló alá hívták, hogy a határvédelmet megerősítsék Lengyelország felé, ahonnan nagyszámú menekült özönlik Lettország felé és akiknek száma egyre nő.

Szlovákiában 23 magyart szabadlábba helyeztek

Kassáról jelentik: (Dunaposta). A szlovákiai magyarülözésekkel kapcsolatban Eszterházy János gróf, a szlovákiai magyarság vezetője lépéseket tett a pozsonyi kormánynál a napirenden levő incidensek megszüntetésére és a letartóztatott szabadláb helyezésére érdekében. Ennek eredményeképpen ma huszonhárom letartóztatott magyar egyént szabadlábba helyeztek.

Iglórlól jelentik: (Dunaposta). Vargha József főesperest Toprádon a szlovák hatóságok letartóztatták.

A NÉMET-LENGYEL HADSZINTÉR

A szaggatott vonal a német csapatok szeptember tizennegyedik állását jelzi

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Oktatás

Oktatás középiskolai tanár úr. Oktatás ad német, angol, francia, latin, görög, román és magyar nyelvből, továbbá stenografiából a 3. sz. utcán. III. Bulev. Carol 7. II. sz. 1195

Állást keres

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretes női tisztá asszony (úgyiszintén mosást is) Kovács, III. Vihre-u. 10. 1243

Bejárónó állást keres. V. Str. Menehaus 10. Kiricza. 1989

Lakás

Útörzött szoba fürdőszobahasználatul, esetleg teljes ellátással azonnali adó. IV. Str. Mircea Voda 3. 1039

Adas-vétel

Női télikabát, jókarban lévő, megvételre kerestetik. II., Str. Scului 13. Gilde. 189

„Quo vadis Európa” a legaktuálisabb könyv, a háború okairól, a világ fegyverkezéséről és Európa jövőjéről. Orih Viktor műve ma a legérdekesebb politikai és történelmi tanulmány. 1504

Férfi télikabát vasszurke kifogástalan állapotban jutányos áron eladó. IV. Str. Bolinteanu 14. ajtó 3. 2045

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle krémeket, krémeket, krémeket és krémeket, három színben. Kaputató kizárólag a

Városi gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.